

'Ontwikkelingsvisie Kuststrook- Oost Bunschoten en de EHS'

*Een voortoetsing aan het 'Nee, Tenzij'-
regime*

EINDRAPPORT

colofon

Titel: 'Ontwikkelingsvisie Kuststrook- Oost Bunschoten en de EHS'

Subtitel: Toetsing aan het 'Nee, Tenzij'-regime

Projectcode: 06257-C

Status: Eindrapport

Datum: 19 maart 2008

Auteur: Drs. E. (Etienne) de Vries

Opdrachtgever: Gemeente Bunschoten Spakenburg

Contactpersoon: Dhr. S. Nel

EcoGroen Advies BV

Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2009)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Vries, E. de (2009). Ontwikkelingsvisie Kuststrook- Oost Bunschoten en de EHS; Toetsing aan het 'Nee, Tenzij'-regime. Rapport 06-257-C. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Toetsingskader en Werkwijze	2
3	Voorgenomen ontwikkelingen.....	4
4	Status en begrenzing van de EHS	7
5	Wezenlijke kenmerken en waarden	8
5.1	Criterium 1: Zones met bijzondere ecologische kwaliteit	8
5.2	Criterium 2: Aaneengeslotenheid en robuustheid	13
5.3	Criterium 3: Bijzondere soorten	15
5.4	Criterium 4: Essentiële verbindingen	16
6	Effectbeoordeling en eindconclusies.....	17
6.1	Mogelijke effecten als gevolg van de uitbreiding van de haven	17
6.2	Compenserende en mitigerende maatregelen.....	19
6.3	Eindconclusie	19
7	Geraadpleegde bronnen.....	20

Bijlagen

I	Ontwerpkaart
II	Luchtfoto
III	Kaart begrenzing van de EHS
IV	Natuurcompensatie
V	Kaart kwaliteit leefgebieden
VI	Handleiding bestemmingsplannen 2006 Servicedeel, onderdeel Natuur

1 Inleiding

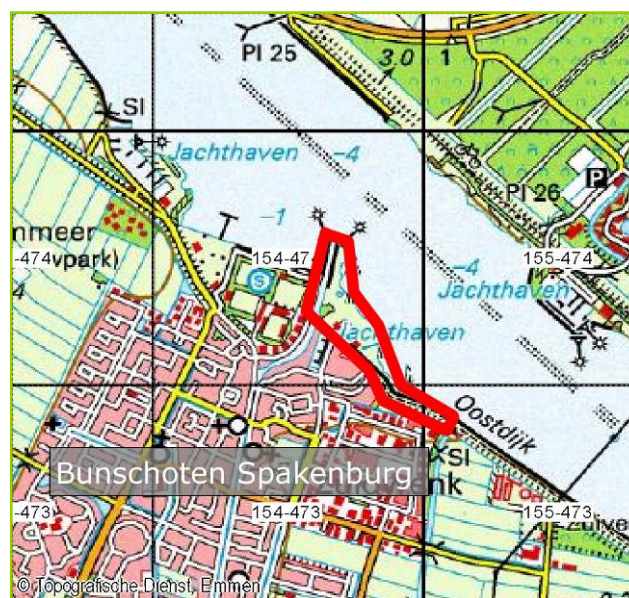
De gemeente Bunschoten heeft een ruimtelijke visie opgesteld voor de ontwikkeling van de oostelijke kuststrook, met als belangrijkste ambitie een opwaardering van de kuststrook in samenhang met het stimuleren van de recreatieve mogelijkheden, onder het motto 'kansen benutten en tegelijk ongewenste ontwikkelingen tegengaan' (BVR 2005). In de ontwikkelingsvisie worden diverse inrichtingsmaatregelen voorgesteld vanaf de westelijke jachthaven tot aan de Rengerswetering (zie bijlage I). Eén van de voornaamste onderdelen van de plannen betreft de uitbreiding van de huidige jachthaven met bruto 100 ligplaatsen.

Ten behoeve van een nadere uitwerking van deze visie (fase 2) en de te doorlopen procedures is het noodzakelijk meer inzicht te verkrijgen in de aanwezige ecologische waarden in het gebied. Daartoe is gestart met het opstellen van een brede ecologische verkenning, waarin alle relevante natuurwetgeving is geanalyseerd (De Vries 2006). Naar aanleiding van deze voorstudie bleek een nadere toetsing aan het beschermingsregime van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) noodzakelijk. Een toetsing aan de uitwerking van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet is in separate rapporten uitgewerkt (De Vries & Wallink 2007, resp. De Vries 2008).

Gezien de gedeeltelijke ligging van het plangebied binnen de EHS dient getoetst te worden of de *wezenlijke kenmerken en waarden* van de EHS door de plannen significant aangetast worden. Uitgangspunt voor deze toetsing is het ontwerp van BVR (2005) en de op basis hiervan uitgewerkte bestekstekening van de aannemer (bijlage I).

Volgens de Nota Ruimte geldt voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van de EHS een 'Nee, tenzij'-afweging. Dit afwegingskader is integraal overgenomen in het Streekplan 2005-2015 van de provincie Utrecht en wordt in de voorliggende rapportage gevolgd. Daarnaast heeft vooroverleg met de provincie plaats gehad over het conceptrapport (dhr. J. de Pater). Op- en aanmerkingen van de provincie uit dit vooroverleg zijn in de voorliggende eindrapportage verwerkt.

De globale ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1.

Situering van het plangebied ten noorden en noordoosten van Bunschoten Spakenburg. (Bron kaartondergrond: Topografische Dienst Emmen en Natuurloket)

2 Toetsingskader en Werkwijze

Het toetsingskader van het 'Nee, tenzij'-regime is uitgewerkt in de 'Handleiding Bestemmingsplannen' (Provincie Utrecht 2006) en verder toegelicht in verschillende beleidsdocumenten van de provincie Utrecht. De centrale vraag die beantwoord moet worden bij ruimtelijke ontwikkelingen of activiteiten in of in de nabijheid van EHS, is of er of sprake is van:

significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden .

Om dit te kunnen beoordelen moeten verschillende stappen worden doorlopen. Onderstaand wordt dit toegelicht, tegen de achtergrond van het schetsontwerp (bijlage I) voor de kustontwikkeling. Ook is steeds aangegeven waar in deze rapportage dit onderdeel wordt uitgewerkt.

Stap 1: Welke ontwikkelingen worden beoogd?

Uitgangspunt voor de beoogde ontwikkelingen is de 'Ontwikkelingsvisie Kuststrook Bunschoten Spakenburg' van het bureau BVR (mei 2005). Dit plan is inmiddels op enkele onderdelen aangepast, en waar dit relevant is wordt dit nader toegelicht. Dit onderdeel wordt in hoofdstuk 4 'Voorgenomen ontwikkelingen' verder toegelicht.

Het streekplan geeft aan dat in bepaalde situaties een afwijkend beleid wordt gehanteerd. Onderstaand wordt nagelopen of dit van toepassing is voor de situatie van de kuststrookontwikkeling.

Bouwvolume

Indien sprake is van beperkte omvang (in absolute zin) van uitbreiding van bestaande bebouwing in de EHS zal dit geen significante gevolgen hebben (Streekplan pg. 90). Aan het begrip 'beperkte omvang' zijn concrete volumes toegekend, afhankelijk van de doelstelling (woning, bedrijfsgebouw, bijgebouw, instelling) variërend van 50-600m². In voorliggende situatie is sprake van nieuwbouw, zodat de reguliere toetsing doorlopen moet worden.

Verblijfsrecreatie op de Heuvelrug

Voor verblijfsrecreatieve bedrijven op de Heuvelrug geldt een afwijkend regime (pag. 98 Streekplan). Dit is hier niet van toepassing

Exploitatie van landgoederen

Het Streekplan (pag. 107) geeft aan dat, als vanuit exploitatieoverwegingen van een landgoed de behoefte bestaat aan nieuwe economische functies in bestaande bebouwing, de provincie daar positief tegenover staat. Dit is hier niet van toepassing.

Groene contour

Indien projecten buiten de groene contour worden uitgevoerd, maar wel significant negatieve effecten kunnen hebben op kenmerken en waarden van het gebied binnen de groene contour, dan geldt voor het plan ook het 'nee, tenzij'-regime.

Het plangebied voor de oostelijke kuststrook ligt grotendeels buiten en deels binnen - maar op korte afstand van - begrensde EHS. Om deze reden moeten van alle planonderdelen getoetst worden of deze negatieve effecten hebben op de EHS.

Saldobenadering

In bijzondere gevallen kan onderzocht worden of via de zogenaamde saldobenadering voor natuur zoveel winst te behalen valt, dat een aantasting van natuurwaarden toelaatbaar is. Voorwaarden hiervoor zijn op pag. 109 van het Streekplan toegelicht en in deze rapportage opgenomen in Bijlage VI. Van primair belang is dat er per saldo winst voor natuur ontstaat.

Uit overleg met de Provincie Utrecht is gebleken dat het voorliggende project niet in aanmerking komt voor een saldobenadering.

Stap 2: Wat zijn de ‘wezenlijke kenmerken en waarden’?

Door GS van de Provincie Utrecht zijn vier criteria aangewezen die bepalen welke waarden en kenmerken binnen de EHS als wezenlijk moeten worden aangemerkt. Deze criteria zijn:

1. De aanwezigheid van zones met bijzondere ecologische kwaliteit (bijzondere samenhang tussen abiotische en biotische kenmerken, goed ontwikkelde systemen, zoals waardevolle oude boskernen).
2. Gebieden die bepalend zijn voor de aaneengeslotenheid en robuustheid van de EHS.
3. De aanwezigheid van bijzondere soorten.
4. De aanwezigheid van essentiële verbindingen (bijvoorbeeld foerageer- en migratieroutes).

Dit onderdeel wordt in hoofdstuk 5 ‘Wezenlijke kenmerken en waarden’ verder uitgewerkt.

Stap 3: Bepaling van de significantie van effecten

Of er sprake is van significante effecten dient per kenmerk/waarde (zie stap 2) afzonderlijk bepaald te worden. Vervolgens wordt een eindoordeel gegeven.

Het komt er vooral op neer dat het functioneren van het gebied als EHS niet mag worden aangetast. Aandachtspunt daarbij is ondermeer of er onoverkomelijke knelpunten ontstaan voor migrerende en foeragerende soorten. Daarbij is het dus ook van belang een bredere omgeving in ogenschouw te nemen, om te bepalen of er alternatieve routes en uitwijkmogelijkheden voor soorten zijn. Ook is het belangrijk niet alleen te kijken naar concreet oppervlakteverlies als gevolg van de uitbreidingen, maar ook naar effecten van activiteiten zoals toenemend verkeer, verlichting, geluid en uitloop. Tenslotte kunnen bepaalde planonderdelen ook bijdragen aan een verbetering van de EHS. Deze ‘plussen’ worden ook in de beoordeling meegenomen.

Dit onderdeel wordt in hoofdstuk 6 ‘Effectbeoordeling’ verder uitgewerkt.

Stap 4: Beperking van negatieve effecten

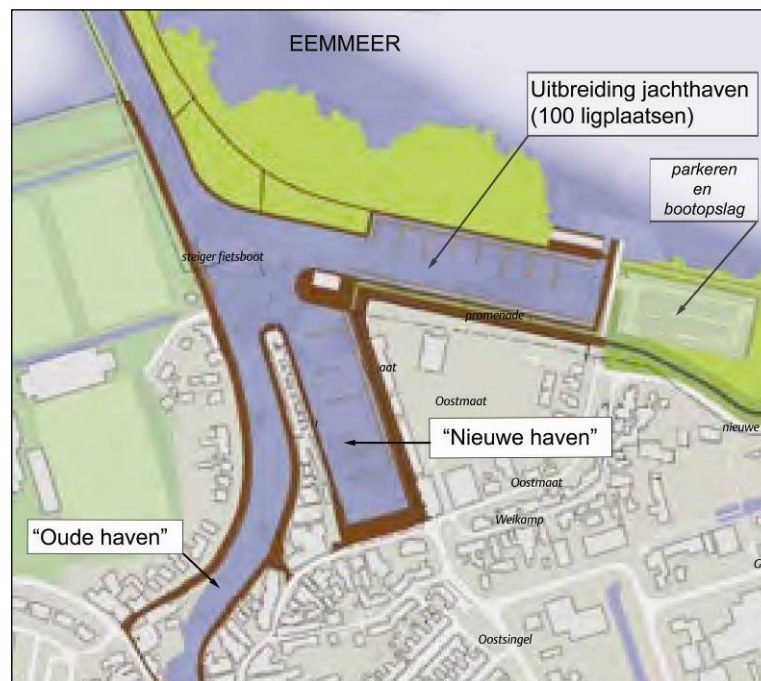
Vaak zijn er diverse mogelijkheden om negatieve effecten te beperken of geheel ongedaan te maken (mitigatie, compensatie, saldobenadering). Indien er mogelijkheden op dit vlakesignaleerd worden of door de initiatiefnemers in de planvorming is opgenomen, wordt dit in de rapportage vermeld (Hoofdstuk 6).

3 Voorgenomen ontwikkelingen

De uitvoering van de plannen start naar verwachting in het najaar van 2009. De planning is echter mede afhankelijk van derden, zoals het waterschap, Rijkswaterstaat en de lopende procedures bij de gemeente en de provincie.

De plannen zijn geografisch onder te verdelen in 4 hoofdmaatregelen. Onderstaand worden de maatregelen kort toegelicht. Ook zijn randvoorwaarden opgenomen om versterking van natuur te minimaliseren, mede op basis van overleg tussen de provincie en de initiatiefnemer.

In Bijlage I is een ontwerptekening van de maatregelen weergegeven, in Bijlage II een luchtfoto van het plangebied (najaar 2007). De eerder voorziene paden door het riet, zoals nog weergegeven in onderstaande figuur, zijn vervallen omdat daardoor teveel versterking van het rietland zou optreden.

Figuur 2.

Situering van de bestaande havenonderdelen ('Oude haven' en 'Nieuwe haven') en de locatie waar de havenuitbreiding is gepland in Bunschoten Spakenburg. (Bron kaartondergrond: Gemeente Bunschoten/ BVR)

1) *Havenuitbreiding*

De huidige haven in het centrum van Bunschoten-Spakenburg omvat circa 300 ligplaatsen. Deze ligplaatsen zijn verspreid over de 'Oude haven', de 'Nieuwe haven' en langs de pier. De havens zijn eigendom van de gemeente, de Nieuwe Haven wordt beheerd door Watersportvereniging 'De Eendracht'.

In de 'Oude haven' liggen momenteel voornamelijk historische botters die onderdeel zijn van de zogenaamde 'museumvloot', maar ook circa 30 plezierjachten. In de 'Nieuwe haven', westelijk van de Oostmaat, liggen uitsluitend plezierjachten. Langs de gehele pier is aan beide zijden ruimte voor passanten tijdens het hoogseizoen.

Vanwege een groeiend capaciteitstekort van ligplaatsen voor plezierjachten en historische botters is het plan ontwikkeld om ten noordoosten van de 'Nieuwe haven'

een uitbreiding van de jachthaven te realiseren met 100 ligplaatsen voor de pleziervaart.

De jachten die nu nog langs de kade van de 'Oude haven' liggen - circa 30 stuks - worden verplaatst naar de nieuw aan te leggen haven. Zo ontstaat in de 'Oude haven' ruimte voor tien extra historische botters en kan hier volledig de bestemming van een museumhaven aan gegeven worden.

Netto zal de havencapaciteit dus uitgebreid worden voor 70 scherpe jachten. In figuur 2 is een overzicht gegeven van de ligging van de verschillende havenonderdelen.

Naast het realiseren van ca. 100 nieuwe ligplaatsen wordt ook een parkeerplaats met botenopslag aangelegd en is ruimte gereserveerd voor een havenkantoor en het verplaatsen van de huidige verblijfsruimte met botenaanleg voor Scouting. In de huidige situatie is sprake van twee boothellingen, beiden in beheer van Watersportvereniging 'De Eendracht'. Beide hellingen zullen verdwijnen en vervangen worden door één nieuwe helling bij de nieuwe botenopslag.

- Verplaatsen Scouting

De scouting (zeeverkenner) heeft een veilige en directe verbinding nodig met het randmeer. Dit kan via een klein en ondiep geultje. Ook moet er een plekje gevonden worden hun huidige bootjes (ca 7). Hun voorkeur is om dit te doen aan de zuidzijde van het parkeerterrein.

Het nieuwe clubgebouw krijgt globaal gelijke dimensies en gebruiksfuncties als in de huidige situatie het geval is. Het bouwvlak zal circa 170m² bedragen, éénlaags uitgevoerd met een flauwe kap. De maximale goothoogte wordt 3 meter, de maximale nokhoogte 5 meter. Het gebouw wordt 1x per week op zaterdag gebruikt door maximaal 30-40 personen. Er worden geen lichtmasten of andere buitenverlichting aangebracht, met uitzondering van beperkte oriëntatieverlichting.

- Havenpaviljoen

Het nieuwe havenpaviljoen zal bestaan uit één bouwlaag met een flauwe kap. De maximale goothoogte bedraagt 4 meter en de maximale nokhoogte 6 meter, zodat er ruimte is om boten overdekt te stallen ten behoeve onderhoud.

Het gebouw wordt uitsluitend tijdens het hoogseizoen gebruikt en is op zondag en tijdens het winterseizoen (m.u.v. zaterdagavond) gesloten.

Er wordt alleen verlichting aangebracht ten behoeve van oriëntatie. De verlichtingspunten worden alleen aan de havenzijde aangebracht en niet aan de zijde van het randmeer.

- Parkeerplaats

Er wordt alleen verlichting aangebracht ten behoeve van oriëntatie en sociale veiligheid. Gedacht wordt aan lantaarnpalen van maximaal 3 meter hoogte met gerichte verlichting en geen uitstralend of verstrooiend licht. De verlichtingspunten worden schaars aangebracht en niet tegen de rietzone geplaatst.

2) Woningbouw Oostmaat

Op deze inbreidingslocatie achter de dijk worden ca. 140 tot 160 nieuwe woningen gebouwd met maximaal 4 bouwlagen (9 tot maximaal 21 meter hoogte).

Het terrein bestaat momenteel deels uit braakliggende grond en deels uit bestaande bebouwing en heeft een zeer lage natuurwaarde. Verwacht wordt dat deze ontwikkeling geen negatieve effecten op de EHS zal hebben, vanwege afstand en de tussenliggende haven.

- Boulevard

Tussen de nieuwe haven en de nieuwbouw wordt een smalle, circa 4,5 meter brede boulevard aangelegd. Deze kade wordt uitsluitend ingericht voor voetgangers en krijgt een sfeervolle oriëntatieverlichting met lichtpunten van maximaal 3 meter hoog.

3) Dijkverlegging

Ten behoeve van een beter ontsluiting van de jachthaven en de uitbreiding van de woningbouw in de Oostmaat, wordt de primaire waterkering over een afstand van ongeveer driehonderd meter, circa 30 meter naar buiten gelegd. Deze uitbuiking neemt ca. 0,9 hectare buitendijks gebied in beslag dat deels bestaat uit verharding en deels uit ruigte en geen onderdeel is van de huidige EHS.

Deze ingreep zal gedurende de aanlegfase een tijdelijke maar beperkte - niet significante - verstoring teweeg kunnen brengen op vogelsoorten die op het open water aanwezig zijn. De verstoring reikt gedurende de aanlegfase maximaal 200-300 meter (Krijgsveld *et al.* 2004). Blijvend negatieve effecten op de EHS zullen niet optreden.

4) Aanleg rietland

Door de aanleg van de buitendijkse parkeerplaats verdwijnt op deze locatie alle rietland en ruigte, waardoor deze voorziening rechtstreeks aan open water komt te liggen. Om verstoring naar het water te beperken wordt hier nieuw rietland aangelegd (zie verder §6.2).

4 Status en begrenzing van de EHS

Het buitendijkse gebied is momenteel begrensd als 'EHS Grote wateren' en aangeduid als groene contour in het Streekplan. Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht is daarmee bevoegd gezag.

In Bijlage III is een detailkaart opgenomen van de omgeving van de haven en de begrenzing van de EHS. Voor de ondergrond van de kaart is de recente luchtfoto van Bijlage II gebruikt. Hierop zijn met rode lijnen de bestaande contouren van percelen en infrastructuur geprojecteerd, maar ook de uitbreiding van de beoogde haven. De begrenzing van de EHS is aangegeven met de groene arcering. Deze begrenzing is verkregen van de Provincie Utrecht als shape-file (GIS) en is zodoende zeer nauwkeurig.

De buitendijkse moeraszone is op de luchtfoto alleen herkenbaar voor het gedeelte dat uit riet bestaat. De uiterste buitenrand van het moeras bestaat uit een vegetatie van Kleine lisdodde die op de luchtfoto nauwelijks zichtbaar is. Om deze reden is met een blauwe stippellijn de buitengrens van de moeraszone op de kaart in Bijlage III verduidelijkt.

Uit de combinatie van gegevens over ontwerp, ligging van de buitendijkse moeraszone en de begrenzing van de EHS is het volgende af te leiden:

- Een groot deel van het huidige buitendijkse moerasgebied valt niet binnen de begrenzing van de EHS;
- Een deel van het havenkantoor (424 m²) valt wel in EHS, evenals het overgrote deel van de parkeerplaats met botenopslag (4290 m²);
- Beoogde recreatieve paden en voorzieningen richting het zuidoosten - tussen de nieuwe haven en de Rengerswetering - vallen geheel binnen de begrenzing van de EHS. De paden door het riet aan de noordoostzijde - aansluitend op de sterkdam - liggen niet binnen begrensde EHS;

De buitendijkse ontwikkelingen leiden tot een concreet oppervlakteverlies van de volgende biotopen:

- Uitbreiding haven, inclusief infrastructuur en bebouwing:
 - ca. 1,04 hectare openbaar groen, gazon, bestrating en bebouwing, etc.
 - ca. 0,90 hectare moeras en open water buiten de EHS
 - ca. 0,17 hectare moeras binnen de EHS
 - ca. 0,31 hectare open water (Eemmeer) binnen de EHS
- Dijkverlegging:
 - ca. 0,35 hectare openbaar groen, gazon, bestrating en bebouwing, etc.
 - ca. 0,55 hectare ruigte en rietland buiten de EHS

Totaal zal door de aanleg van de haven ca. 3,4 hectare buitendijks gebied ten behoeve van havendoeleinden heringericht gaan worden. Circa 1,5 hectare hiervan bestaat uit moeras (ruigte, riet- en biezenland).

5 Wezenlijke kenmerken en waarden

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de te beschermen wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS ter hoogte van het plangebied en het systeem waarvan het plangebied onderdeel uitmaakt. Hierbij gaat het om zowel de actuele als potentiële natuurwaarden. Uitgaande van de informatie in o.a. 'handleiding bestemmingsplannen' (Provincie Utrecht 2006) en ecologische kennis wordt aangenomen dat vier hoofdaspecten bepalen welke waarden binnen de EHS als wezenlijk worden aangemerkt:

1. Zones met bijzondere ecologische kwaliteit.
2. Aaneengeslotenheid en robuustheid.
3. Bijzondere soorten.
4. Essentiële verbindingen.

De criteria worden onderstaand besproken.

5.1 Criterium 1: Zones met bijzondere ecologische kwaliteit

Zones met bijzondere ecologische kwaliteit zijn gebieden die zich alleen ontwikkelen wanneer geschikte randvoorwaarden aanwezig zijn. Bij de beoordeling van de ecologische kwaliteit moet daarom worden gekeken naar zowel de actuele als potentiële natuurwaarden.

Om de *actuele kwaliteit* van natuur te kunnen beschrijven is met name gekeken naar de mate van voorkomen van karakteristieke soorten en habitats (zoals oude boskernen) en gebieden met hoge biodiversiteit. Voor de planten- en diersoorten uitgegaan van soorten met een status in de Flora- en faunawet of de landelijke Rode Lijsten en de provinciale Oranje Lijst. Voor de aanwezigheid van bijzondere habitats en 'hot spots' van biodiversiteit is vooral geput uit digitale informatie van het internet. De actuele natuurkwaliteit is uitgewerkt in de volgende drie sub-paragrafen:

1. Provinciale natuurwaardering
2. Oude boskernen
3. Biodiversiteitsgebieden

De *potentiële natuurwaarden* kunnen worden bepaald aan de hand van de a-biotische kenmerken zoals bodem, grondwater, oppervlaktewater en in het gebiedsplan beschreven natuurdoeltypen. De potentiële natuurkwaliteit is uitgewerkt in de volgende twee sub-paragrafen:

4. Actuele en nagestreefde natuurdoeltypen
5. A-biotische omstandigheden

1. Provinciale natuurwaardering

Actuele ecologische informatie over de *aanwezigheid* van soorten is verkregen middels diverse veldbezoeken uitgevoerd in de periode 2004-2007 en uit literatuur en databanken (o.a. Provincie Utrecht, Sector RER en vegetatieopnamen van de Provincie Gelderland en Alterra, beiden te raadplegen via het Natuurloket). Deze informatie is uitgewerkt in een toetsing aan de Flora- en faunawet (De Vries & Wallink 2007) en is onderstaand samengevat.

Om de kwaliteit van natuur te *waarderen* is door de Provincie Utrecht een natuurwaarderingskaart van 'leefgebieden' gemaakt voor de gehele provincie, te raadplegen op de provinciale website¹. Er zijn zes verschillende typen leefgebieden op de kaart onderscheiden, te weten 'akkers', 'bossen', 'graslanden', 'heide en zand', 'moerassen' en 'wateren'. De natuurwaardering voor een leefgebied wordt in dit systeem gedefinieerd als de mate van voorkomen van karakteristieke soorten, uitgedrukt in een schaal van uitstekend-goed-redelijk-matig. Een uitsnede van deze kaart met het plangebied en omgeving is opgenomen in Bijlage V. Te zien is dat er voor aanwezige natuur in het plangebied geen leefgebieden zijn aangegeven die een waardering hebben gekregen. Alleen de Rengerswetering, die de oostgrens van het plangebied vormt, heeft de waardering 'redelijk' gekregen.

De in het plangebied aanwezige natuur (op de kaart in Bijlage V dus 'leefgebieden' genoemd) is niet door de provincie gekwalificeerd omdat in dit deel geen verspreidingsgegevens zijn verzameld (mond. med. Dhr. F. Hoffmann, afdeling groen, Provincie Utrecht). Zodoende is het een 'witte vlek' gebleven op de waarderingskaart. Geprobeerd is om toch een waardering toe te kennen aan de hand van door EcoGroen Advies verzamelde floragegegevens en informatie over de wijze waarop de provincie de waarderingsmethodiek toepast. Dit laatste is in onderstaand kader samengevat.

KADER 1: Bepaling natuurkwaliteit

De natuurkwaliteit op de natuurwaarderingskaart van leefgebieden is bepaald op basis van het voorkomen van plantensoorten. Binnen de leefgebieden is onderscheid gemaakt naar biotopen. Zo is het overeenkomstige leefgebied in het plangebied "Moeras" en het bijbehorende biotoop "Voedselrijk moeras".

Voor elk van deze biotopen is een lijst van karakteristieke plantensoorten samengesteld. De natuurkwaliteit van een biotoop op een bepaalde locatie wordt nu bepaald door het voorkomen van plantensoorten op deze locatie te vergelijken met de karakteristieke soortengroep die hoort bij deze biotoop. Ook de talrijkheid van de aanwezige soorten uit de kenmerkende soortengroep voor dat biotoop speelt hierbij een rol. Tot slot wordt het zogenaamde natuurwaardegetal (een maat waarin o.a. de zeldzaamheid verwerkt is) van de aangetroffen soorten meegewogen. De uitkomst van deze bewerking geeft inzicht in de natuurkwaliteit van een locatie waarbij kwaliteit wordt uitgedrukt in vier klassen: 'uitstekend', 'goed', 'redelijk' of 'matig'. Een uitstekende dan wel goede natuurkwaliteit geldt als belangrijk gegeven om rekening mee te houden bij planvorming en natuurontwikkeling.

Uit: Toelichting natuurkwaliteit, versie 8 mei 2007 & Toelichting bij Bepaling van natuurwaarde van een soort 1998. Provincie Utrecht sector RER.

Vegetatie

De buitendijks gelegen natuurlijke delen bestaan overwegend uit voedselrijk moeras met ruigte en overjarig rietland. Een overgroot gedeelte valt buiten begrensde EHS. Het gedeelte dat binnen begrensde EHS valt (zie ook kaart Bijlage II), bestaat uit rietland, kleine lisdoddenvegetaties en open water.

De buitenste zoom van het moeras- en rietland langs het Eemmeer/ Nijkerkernauw wordt overal gevormd door een strook met volledige dominantie van Kleine lisdodde. Deze zone is maximaal circa 30 meter breed en op luchtfoto's moeilijk zichtbaar. Op de kaart in Bijlage III is de overgang van deze Kleine lisdoddenvegetatie met open water daarom speciaal gemarkeerd.

Richting de landzijde volgt vervolgens een brede zoom van overjarig riet met lokaal opslag van Schietwilg, Geoorde wilg en Gewone vlier.

De hoogste delen langs de strekdam en de dijk liggen droog en hebben een dichte strooisellaag met kenmerkende ruigesoorten als Harig wilgenroosje, Haagwinde, Grote brandnetel, Rietgras en Koninginnekruid.

¹ www.provincie-utrecht.nl/buiteninbeeld

Het rietland wordt doorsneden door een smalle watergang waarlangs boten afkomstig van de boothelling en de scouting het meer op kunnen. De oeverzone langs deze watergang kent typische soorten van moeras en vochtig grasland als Hondsdraf, Ridderzuring, Rivierkruid, Moerasmelkdistel, Moerasandoorn, Kleefkruid en Rietgras. In de onderwateroevers en het water groeien Liesgras, Schedefonteinkruid en diverse algemene kroossoorten.

► Beoordeling 'natuurwaardering'

De aanwezige moeras- en open watervegetaties (kleine lisdodde, overjarig riet, rietruigte) zijn algemeen in ons land en in de provincie Utrecht. Vanwege de hoge voedselrijkdom en het ontbreken van dynamiek moet het moerasbiotoop als 'niet bedreigd' worden beoordeeld. Er komen verder geen plantensoorten van de Rode of Oranje lijst voor. Het hoogst gewaardeerd zijn de soorten Rivierkruid (5) en Moerasmelkdistel (4), die echter beiden een lage abundantie hebben. Deze soorten scoren gemiddeld, respectievelijk 5 en 4 op een schaal van 0-9, en zijn opgenomen op de Oranje lijst van de Provincie Utrecht (2002). Hoewel vanwege het ontbreken van voldoende gegevens geen doorwrochte berekening van de natuurwaarde gemaakt kon worden, wordt ingeschat dat deze relatief laag is en waarschijnlijk als 'matig' tot hooguit 'redelijk' beoordeeld moet worden. De waardering is echter uitsluitend op floragegevens gebaseerd. De waarde voor fauna moet hier wat hoger ingeschat worden, vanwege het aanbod van broedbiotoop voor rietvogels.

2. Oude boskernen

Oude boskernen zijn actuele groeiplaatsen van autochtone bomen en struiken welke afstammelingen zijn van oorspronkelijke inheemse flora die na de ijstijd op eigen kracht Nederland heeft bereikt. De groeiplaats kan zowel bos betreffen als ook een houtwal of een enkele boom of struik welke als relict van het oorspronkelijke bos te beschouwen is. De provincie heeft de oude boskernen op grond van oude topografische kaarten en veldonderzoek in kaart gebracht. De boskernen zijn hierbij in drie waardeklassen ingedeeld nl. 'bijzonder waardevol', 'zeer waardevol' en 'waardevol'. (Provincie Utrecht 2007)

In de ruime omgeving van het plangebied liggen geen waardevolle oude boskernen.

► Beoordeling 'oude boskernen'

Niet van toepassing.

3. Biodiversiteitsgebieden

Uit het Biodiversiteitsverdrag van Rio de Janeiro, door Nederland mede-ondertekend, vloeien inspanningsverplichtingen voort ten aanzien van het behoud van gebieden van belang voor het behoud van biodiversiteit. Voor Utrecht worden deze gebieden momenteel op kaart gezet op basis van een optelling van ecologische kwaliteiten. Er komen twee categorieën: 'prioritair' en 'van belang'. (Provincie Utrecht 2007)

Hoewel de kaart met biodiversiteitsgebieden nog niet beschikbaar is, wordt aangenomen dat het plangebied niet is aangemerkt als een dergelijk gebied. Het betreft hier slechts enkele speciale gebieden (natuurparels) met hoge natuurwaarden, die in het plangebied ontbreken. Binnen een straal van een kilometer rond het plangebied liggen geen gebieden waarvan wordt verondersteld dat deze als natuurparel worden gezien. Op ruimere afstand liggen - buiten de provincie Utrecht - wel gebieden die een hoge soortenrijkdom kennen. Het betreft dan gebieden die zich kwalificeren onder de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Effecten van de voorgenomen havenuitbreiding op deze gebieden wordt onderzocht in een separate studie (De Vries 2008).

De speciale beschermingszone 'Eemmeer & Gooimeer Zuidoever' omvat twee ruimtelijk gescheiden gelijknamige Vogelrichtlijngebieden; 'Eemmeer' ligt op een afstand van 1,75 kilometer van het plangebied op de grens van drie provincies (Utrecht, Noord-Holland en Flevoland). Het gedeelte 'Gooimeer Zuidoever' ligt op een afstand van 11,7 kilometer van de haven van Bunschoten-Spakenburg. Kwalificerende

vogelsoorten zijn Visdief (broedvogel, Annex I Vogelrichtlijn) en Tafeleend (niet-broedvogel, 1%-norm) (Van Roomen *et al.* 2000). Daarnaast is het gebied van belang voor een groot aantal andere overwinterende en pleisterende water- en moerasvogels zoals Fuut, Aalscholver, Kleine zwaan, Grauwe gans, Smient, kuifeend en Nonnetje

Vogelrichtlijngebied 'Arkemheen' ligt hemelsbreed op circa 1,8 kilometer van de haven. Het is gelegen in de provincie Gelderland en behoort tot het grondgebied van de gemeenten Nijkerk en Putten. De speciale beschermingszone bestaat uit de open laaggelegen polders ten noorden van de A28. Het gebied kwalificeert zich uitsluitend vanwege de Kleine zwaan (niet-broedvogel, 1%-norm). Deze soort broedt ondermeer in Noord-Rusland en West-Siberie en overwintert met name in Nederland en Engeland.

Het op circa 6 kilometer afstand gelegen Vogelrichtlijngebied Wolderwijd en Nulder nauw kwalificeert zich vanwege het voorkomen van drempeloverschrijdende aantallen van de Kleine zwaan en de Tafeleend die het gebied benutten als overwinteringsgebied en/of rustplaats. Daarnaast is het aangewezen gebied ook van betekenis voor een aantal andere vogelsoorten die er in behoorlijke aantallen voorkomen. Andere soorten van annex I waarvoor het gebied van betekenis is, zijn Grote Zilverreiger en Nonnetje (niet-broedvogel). Andere trekkende vogelsoorten waarvoor het gebied van betekenis is als overwinteringsgebied en/of rustplaats: Fuut, Aalscholver, Smient, Krakeend, Slobeend, Pijlstaart, Kuifeend en Meerkoet.

► Beoordeling 'biodiversiteitsgebieden'
Niet van toepassing.

4. Actuele en nagestreefde natuurdoeltype

De Utrechtse natuurdoeltypenkaart geeft inzicht in de natuurdoelstellingen van de ecologische hoofdstructuur op regionaal niveau binnen de provincie Utrecht (Arkel & Hoevenaars *red.* 2002). De kaart is afgestemd op de landelijke taakstelling natuurdoeltypen en is richtinggevend bij het opstellen van de gedetailleerde natuurgebiedplannen per regio. Voor de omgeving van Bunschoten-Spakenburg is dit uitgewerkt in het Natuurgebiedsplan Eemland (Provincie Utrecht 2002).

Eemland is een belangrijk weidevogel- en foerageergebied. Door de aanwezigheid van kwel vanuit de Utrechtse Heuvelrug en het Gooi zijn er plaatselijk bijzondere slootvegetaties aanwezig. De natuurdoelen richten zich in deze regio vooral op het behoud en de ontwikkeling van de belangrijkste weidevogelgebieden, waardevolle bron- en kwelmilieus en de ecologische verbindingzone langs de Eem.

Voor de buitendijkse delen van het Eemmeer zijn in het Natuurgebiedsplan alleen lokaal natuurdoelen opgenomen. Ten westen van Bunschoten ligt bijvoorbeeld 30 hectare buitendijkse grond (Westdijk) waar nieuwe natuur in de vorm van 'licht brak rietland en ruigte' en 'bloemrijk grasland' wordt nagestreefd. De oeverzones ten oosten van Bunschoten - daar waar ook het plangebied is gelegen - hebben geen bestemming met natuurdoelen. Op de Utrechtse natuurdoeltypenkaart (Arkel & Hoevenaars *red.* 2002) is het buitendijkse gedeelte van het Eemmeer betiteld met het vereenvoudigde natuurdoeltype 'multifunctionele grote wateren' (code az-4A) uit de hoofdgroep 'Afgesloten zeearmen'. De beschrijvingen van het natuurdoeltype 'multifunctionele grote wateren' vormt een mix van de drie typen (Lv-3.01 gr t/m 3.01 va), overeenkomstig met 'zoetwatergemeenschap grondwaterachtig/ matig voedselrijk/ voedselarm'. Dit natuurdoeltype maakt wel onderdeel uit van de ecologische hoofdstructuur, "maar kan door het medegebruik niet voldoen aan de voor natuurdoeltypen gestelde eisen" (Arkel & Hoevenaars *red.* 2002). Dit medegebruik bestaat voornamelijk uit beroepsvaart en waterrecreatie en verhindert dat onder de huidige versturende omstandigheden natuurdoelen gerealiseerd kunnen worden. Ook het gebrek aan geschikte uitgangssituaties voor natuurlijke overgangsmilieus van land naar water speelt een beperkende rol. Aan de landzijde is veelal intensieve landbouwgrond aanwezig, terwijl aan de waterzijde slechts zeer lokaal een smalle rietkraag ligt. Ten oosten van het plangebied ligt tot aan de provinciegrens met Gelderland een rietkraag langs het randmeer van maximaal 10 meter breedte.

Het huidige moeras met ruigte en overjarig rietland ter hoogte van het plangebied vertoont nog de meeste overeenkomsten met het natuurdoeltype moeras en rietland, zoet water (Zk-3.04 a). De kenmerken van dit type zijn beschreven als:

“Ruige riet- en zeggevegetaties langs zoete en brakke wateren of op moerassige plaatsen, zowel lijn- als vlakvormig. Van belang voor onder meer broedende rietvogels, die in het algemeen afhankelijk zijn van overjarig riet. Veel doelsoorten prefereren enige structuurvariatie als gevolg van voortschrijdende verlanding, begrazing vanuit graslanden of een gedifferentieerd maaibeheer.” (Arkel & Hoevenaars *red.* 2002)

De meest kritische factoren voor de kansrijkdom van dit voedselrijke type zijn de aanwezigheid van voldoende vocht en een adequaat beheer. De belangrijkste procesparameters voor vlakvormige eenheden is voldoende rust, in verband met de functie als voortplantingsbiotoop voor moerasvogels.

Van belang is verder nog te melden dat in het open-watergedeelte ter hoogte van het plangebied kranswiervelden en banken met driehoeksmosselen - beiden van groot belang voor foeragerende watervogels - niet aanwezig zijn (Eerden, Rijn & Roos 2005, Tjeertes 2007). Kranswiervelden liggen met name langs de zuidoevers van het Nuldernauw en het Gooimeer.

► Beoordeling ‘actueel en nagestreefd natuurdoeltype’

Het huidige moeras met ruigte en overjarig rietland ter hoogte van het plangebied heeft geen natuurdoeltype toegekend gekregen in het Natuurgebiedsplan Eemland. Alleen het open water is bestemd als ‘multifunctionele grote wateren’. Voor dit type zijn de natuurdoelen echter niet haalbaar vanwege het medegebruik (m.n. recreatie).

5. *A-biotische omstandigheden*

Het huidige randmeer Eemmeer-Nijkerkernauw is ontstaan na de inpoldering van Zuidelijk Flevoland. De dijken rond het Eemmeer werden in 1967 gesloten. De randmeren kunnen nu gezien worden als mesotrofe meren die gevoed worden door beken. De huidige waterkwaliteit wordt gekenmerkt als eutroof, al is door lagere fosfaatgehalten sinds de jaren '80 een verbetering zichtbaar.

Het gevoerde peilbeheer in het IJsselmeer en de Randmeren is kunstmatig en tegennatuurlijk. Zomers is het streefpeil circa 20 centimeter hoger dan in de wintermaanden. Dit omgekeerde peil - onder natuurlijke omstandigheden is 's winters het waterpeil juist hoger dan zomers - wordt vooral gehanteerd ten behoeve ontwatering en bevloeiing van landbouwgronden.

Het huidige peilbeheer heeft tot gevolg dat oeverplanten als riet en biezen gedurende het groeiseizoen niet met de uitzakkende waterpeilen geconfronteerd worden die het hun mogelijk maken om in de richting van het water te verjongen. De aanwezige randen van oevervegetatie verouderen dan ook en met name het in het water staande riet heeft onvoldoende mogelijkheden zich te verjongen. Het hoge water in het vroege voorjaar is essentieel voor de paai functie van vele soorten vissen (waaronder snoek), voor de instandhouding van de vitaliteit van het riet (het voorkómen van ophoping van anorganisch materiaal en van verzuuring) en voor de functie van het (water)riet als broedgebied van enkele kritische moerasvogelsoorten (Cranenbarg, Koops & Platteeuw, 2002).

Dat er ter hoogte van het plangebied toch een redelijk forse rietkraag ligt, is het gevolg van de strekdam van de havenmonding die een luwte heeft gecreëerd waarin door slibsedimentatie verlanding optreedt. De eerste tientallen meters buitendijkse grond zijn zelfs droog. Een ander gevolg van deze luwte is dat er ook veel plantenmateriaal ('daak') zich ophoopt. De bodem is zodoende zeer voedselrijk en verstikt met een laag organisch stof. Dit uit zich in een kenmerkende ruigtevegetatie langs de dijk. Het onderliggende bodemtype (kalkarme, zware klei met lokaal koopveengronden op veenmosveen(bodemdata.nl)) heeft door de bovenliggende slib- en zandlaag geen enkele uitwerking op de vegetatiesamenstelling.

Uit luchtfoto's en kaartmateriaal valt op te maken dat de riet- en biezenkraag zich zeer langzaam uitbreidt. Het achterliggende water in het Eemmeer is veelal dan ook maar een meter diep.

► Beoordeling 'a-biotische omstandigheden'

Beoordeling van de a-biotische omstandigheden is relevant voor zover deze de potenties bepalen voor de nagestreefde natuurdoelen. In de voorliggende situatie is dit echter niet aan de orde. Mocht hier in de toekomst een versterking van natuurwaarden gaan plaatsvinden, dan zal hiervoor grootschalige natuurontwikkeling nodig zijn, bij voorkeur aan weerszijden van de dijk en zal recreatief medegebruik beperkt moeten worden.

5.2 Criterium 2: Aaneengeslotenheid en robuustheid

Een van de belangrijkste eigenschappen van de EHS is dat zij voldoende volume moet hebben om ruimte te bieden aan levensvatbare populaties van soorten. Kerngebieden voor soorten worden of zijn daarnaast ook door een stelsel van verbindingzones met elkaar verbonden (zie §5.4).

Wanneer een populatie te klein wordt neemt de kans op uitsterven toe, zeker als deze populatie geen onderdeel uitmaakt van een samenhangend netwerk van leefgebieden. Bij een populatie die uit te weinig individuen bestaat, neemt ook de kans op inteelt toe en dus de genetische variatie af. Hierdoor wordt een populatie kwetsbaar voor veranderingen tengevolge van bijvoorbeeld predatie, extreme seizoensinvloeden of ziekten. Ook is bij kleine leefgebieden de grens met het omringende landschap relatief langer. Hierdoor neemt de invloed van de directe omgeving op de a-biotische gesteldheid van het leefgebied toe. De kwaliteit van het leefgebied kan daardoor worden aangetast. (Alterra, 2005).

De eenheid/robuustheid van de EHS kan in de praktijk worden aangetast door een toename van menselijke invloed in de vorm van ruimtebeslag, nieuwe barrières of de aanwezigheid van mensen. Aanleg van infrastructuur, bebouwing, plaatsen van hekwerken, toenemende recreatie, et cetera, zijn allemaal factoren die er toe bijdragen dat het functionele leefgebied van soorten afneemt in omvang en/of kwaliteit. Dergelijke effecten worden meestal samengevat onder de term 'versnippering'.

In de voorliggende situatie kunnen de volgende factoren de robuustheid aantasten:

- Arealverlies rietland door uitbreiding haven;
- Arealverlies open water door uitbreiding haven;
- Verstoring rietland en open water door gebruik van de haven;
- Verstoring open water door toename scheepvaartbewegingen.

Realisatie van de haven vindt plaats aan de rand van de EHS, daar waar sprake is van een groot areaal. Een klein deel van de haven komt daadwerkelijk in de EHS te liggen in een gebied dat uit rietland bestaat. Het meer is ter hoogte van Bunschoten 600 meter breed en tientallen kilometers lang. Rietoevers zijn echter zowel aan de oude- als aan de nieuwe landzijde schaars.

De waarde van het Eemmeer-Nijkerkernauw is vooral gelegen in de functie die het gebied heeft voor trekkende en overwinterende watervogels. Het open water fungeert als foerageergebied en slaapplek. In mindere mate fungeert het gebied tijdens het broedseizoen als foerageergebied voor vogels, terwijl de schaarse oeverzones beperkt nestgelegenheid bieden. Als basis in de voedselketen is het voorkomen van waterplanten en vis van essentieel belang.

Een opvallend manco in het ecosysteem van dit laaglandmeer is het ontbreken van een natuurlijke overgangzone van water naar land. Er is geen brede oeverzone met moeras en struweel. Daardoor ontbreken populaties van grotere zoogdieren, kolonievogels, reptielen en minder algemene soorten uit de groepen amfibieën en ongewervelden.

Aanleg van de haven zal er toe leiden dat het rietland minder geschikt wordt voor met name broedende moeras- en rietvogels. Het gebied is echter momenteel al sterk verstoord, vanwege:

- het gebruik van twee botenhellingen,
- de aanwezigheid van twee doorsnijdende watergangen in het riet die door boten wordt gebruikt,
- de aanwezigheid van een scoutingterrein, een botenopslag en een visrokerij,
- vrije betreding van de dijk en de strekdam waardoor de gehele binnenrand van het rietland door mensen verstoord wordt,
- de intensiviteit van recreatie- en beroepsvaart vanuit de bestaande haven.

Vanwege deze al bestaande verstoring komen in het rietland alleen relatief algemene broedvogelsoorten voor (zie §5.3).

Realisatie van de haven zal ook een versturende werking kunnen hebben richting het open water. Op basis van bekende verstoringafstanden (Krijgsveld *et al.* 2004) wordt ingeschat dat de versturende reikwijdte van activiteiten in de haven op op het water aanwezige vogels enkele honderden meters ver kan reiken (zie kader 2). Het betreft dan met name verstoring die niet door de bestaande rietkraag afgeschermd wordt, waarbij het belangrijkste aandachtspunt de positionering van de botenopslag is die aan het open water komt te liggen, omdat de gehele bestaande rietkraag zal verdwijnen.

KADER 2: Verstoring van vogels

De reactie van vogels op een bepaalde verstoringbron is afhankelijk van een diverse factoren, zoals de functie van het gebied voor de vogelsoort, gewenning, de soort vogel en de eigenschappen van de verstoringbron.

Verstoring kan zich uiten in verschillende vormen en hoeft niet altijd tot gevolg te hebben dat vogels daadwerkelijk wegvliegen. Vogels kunnen zich ook lokaal verplaatsen (onderduiken, wegzwemmen) of alleen zichtbare alertheid vertonen. In alle gevallen mag aangenomen worden dat er sprake is van een bepaalde mate van stress. Stress heeft een grote invloed op de energiehuishouding en daarmee op de reproductie of overlevingskansen van een soort.

De afgelopen jaren zijn er diverse studies verschenen waarin relaties gelegd zijn tussen verschillende verstoringbronnen en hun effect op vogels: beroepsscheepvaart (Platteeuw & Beekman 1994), recreatievaart (Van Eerden *et al.* 2002), wegverkeer (o.a. Foppen *et al.* 2002), treinverkeer (o.a. Waterman, Tulp & Spits 2002), windturbines (o.a. Prinsen *et al.* 2003, Prinsen 2006) en recreatie (Krijgsveld *et al.* 2004). In deze studies wordt de mate van verstoringgevoeligheid van een bepaalde vogelsoort voor een bepaalde verstoringbron uitgedrukt in de afstand waarop vogels wegvliegen of vluchten. De verstoringafstand kan gedefinieerd worden als de afstand tussen de vogel en de verstoringbron waarbij vogels afwijkend gedrag gaan vertonen.

In de literatuurstudie van Krijgsveld *et al.* (2004) zijn voor zeer veel vogelsoorten verstoringafstanden opgenomen, dat wil zeggen afstanden waarbij vogels opvliegen in reactie op een naderende verstoringbron, zoals vliegtuigen, boten, autoverkeer en wandelaars. Uit deze komen grote verschillen naar voren in de verstoringgevoeligheid van vogels, die mede afhangen van het type en gedrag van de verstoringbron, de vogelsoort en het seizoen. Naarmate bewegingen onvoorspelbaarder zijn veroorzaken zij over een grotere afstand verstoring. Veel vogels vliegen op wanneer een wandelaar nadert tot 200 á 50 meter. Verder geldt ook hier dat grote groepen van vogels (Kuifeend, Aalscholver) gevoeliger zijn dan individuen of kleine groepjes en dat sommige soorten, zoals Toppereend en Brilduiker zeer gevoelig zijn (>500 meter). Deze laatstgenoemde soorten komen echter zelden in het plangebied voor. Een maximale verstoringafstand van 200 meter voor aanwezige watervogels ten opzichte van bewegende objecten is een goede maat.

Het gebruik van de haven door recreanten zal zich beperken tot de periode april-september. Het hoogseizoen voor de recreatievaart bestaat uit de maanden juli en augustus, het laagseizoen uit april-juni en september (Eerden *et al.* 2002). Deze periode valt vrijwel niet samen met de aanwezigheid van overwinterende groepen

watervogels, die vooral in de maanden september tot maart in het gebied aanwezig zijn.

Ook de invloed van de extra vaarbewegingen op watervogels van het open water die de toename van het aantal ligplaatsen tot gevolg heeft is beperkt, gezien de huidige recreatiedruk op het randmeer. Het toegevoegde surplus door de havenuitbreiding aan de bestaande botendichtheid blijkt verwaarloosbaar. In de studie van De Vries (2008) wordt aangetoond dat door de havenuitbreiding geen significant negatieve effecten te verwachten zijn op kwalificerende vogelsoorten van de omliggende vogelrichtlijngebieden.

► Beoordeling 'Aaneengeslotenheid en robuustheid'

De inschatting is dat de robuustheid van de EHS in zeer beperkte mate kan worden aangetast. Het huidige rietland is al sterk verstoord, terwijl slechts een klein gedeelte hiervan als EHS is begrensd. Effecten zijn het sterkst op plaatsen waar de afscherming van de huidige rietkraag met het open water verloren gaat en waar door bewegingsactiviteiten in de haven op het open water aanwezige watervogels verstoord kunnen raken.

5.3 Criterium 3: Bijzondere soorten

Flora

In §5.1 is al verslag gedaan van de in het plangebied aanwezige flora. In het plangebied komen geen soorten voor die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet of op de Rode lijst van vaatplanten zijn opgenomen. Beschermd en bedreigde soorten komen wel voor in het binnendijkse weidegebied en op de dijken. In het weidegebied zijn Gewone dotterbloem en Zwanebloem bekend, beiden laagbeschermden soorten (Tabel 1 Ff-wet). Op de dijken langs de Eem en het randmeer zijn Veldgerst en Kamgras (beiden Rode lijst 4) relatief algemeen. Andere typerende soorten zijn Slipbladige ooievaarsbek, Peen, Echte kruisdistel en Amandelwilg.

Moerasmelkdistel en Rivierkruiskruid komen lokaal voor in de aanspoelzone onder aan de dijk, op de plek waar de nieuwe botenopslag is gepland. Beide soorten zijn aangeduid als 'gevoelig' op de Oranje lijst van de provincie Utrecht (Provincie Utrecht 2002).

Omdat het rietland niet beheerd wordt is er alleen ruigte en overjarig riet aanwezig, met lokaal opslag van wilgen. Ondiepe moeraszone ontbreken. Aan de waterzijde is geen onderwatervegetatie aanwezig vanwege golfslag.

In een rijk gevarieerde oevervegetatie, in combinatie met een goede waterkwaliteit, een natuurlijk peilverloop en afwisseling in waterdiepte en bodemtype, kan een veel hogere soortenrijkdom bereikt worden, met diverse soorten uit de groep van kranswieren, fonteinkruiden, nymfheiden en helofyten. Van der Molen (2000) gaat bijvoorbeeld uit van referentiebeelden van een denkbeeldige toestand omstreeks 1900-1930 in zoetwatermeren en -moerassen in het Friese merengebied en de Hollandse veengebieden. Zoals al diverse malen eerder gezegd is ontbreekt op deze locatie een natuurlijk overgangsmilieu van land naar water en is slechts een beperkt aantal vegetatietypen aanwezig.

► Beoordeling 'Flora'

In goed ontwikkelde riet- en moeraslanden langs voedselrijke meren is een beduidend hogere soortenrijkdom te verwachten dan in de voorliggende situatie het geval is. Vanwege het voorkomen van twee soorten van de Oranje lijst in de aanspoelzone en het ontbreken van beschermde en bedreigde soorten wordt aan de florasamenstelling van het buitendijkse riet- en moerasland de beoordeling 'redelijk' toegekend.

Fauna

Met uitzondering van broedvogels en vissen zijn in het plangebied geen strikt beschermde soorten (Ff-wet Tabel 2/3) of soorten van de Rode- of Oranje lijst aangetroffen (De Vries & Wallink 2007).

De broedvogelpopulatie bestaat overwegend uit vogels van rietland. Omdat het rietland betrekkelijk klein van omvang is en sterk verstoord wordt, zijn geen bijzonderheden als Roerdomp, Bruine kiekendief, Rietzanger of kolonievogels aanwezig. Wel broeden er minder algemene soorten als Spotvogel (Rode lijst 4), Waterral en Blauwborst, allen met 1 tot twee territoria. Geen van deze soorten staat op de Oranje lijst van de provincie Utrecht.

Langs de oevers van het rietland en de watergang zijn diverse exemplaren van de Kleine modderkuiper gevangen, een soort met een middelhoog beschermde status in de Flora- en faunawet. Strikt-beschermde soorten als Grote modderkruiper en Bittervoorn zijn niet aangetroffen, maar niet geheel uit te sluiten, gezien de vangst in de monding van de Eem, enkele kilometers westwaarts (Database Provincie Utrecht, Sector RER). Andere soorten van de Rode of Oranje lijst zijn niet gevangen.

Op het open water kunnen groepen wintergasten aanwezig zijn (m.n. eenden) en in de in de luwtezone tegen het riet soorten als Fuut, Wilde eend en Meerkoet. De trekkende en overwinterende eenden en futen zijn niet 'bijzonder' als het gaat om de soortensamenstelling, maar wel gezien de grote aantallen die hier aanwezig kunnen zijn (zie ook bij onderdeel 'biodiversiteitgebieden'). Grote groepen foeragerende en pleisterende watervogels bevinden zich niet in de directe omgeving van de haven (Koffijberg *et al.* 1997, Roomen *et al.* 2000, Roomen *et al.* 2006), hiervoor zijn de nabij gelegen Vogelrichtlijngebieden aangewezen. Wel kunnen clusters van diverse eendensoorten en fuut aanwezig zijn op enkele honderden meters afstand van de huidige havenomgeving.

In een goed ontwikkelde oeverzone van een laaglandmeer is leefgebied aanwezig voor een breed scala aan moerasgebonden vogels (zoals Rietzanger, reiger- en ralachtigen en Bruine kiekendief). Enkele karakteristieke zoogdieren (otter en Bever), amfibieën en reptielen (ringslang, groene kikkers) maken gebruik van de helofytenzone. Genoemde soorten ontbreken momenteel grotendeels.

► Beoordeling 'Fauna'

Vanwege enige betekenis voor enkele minder algemene broedvogelsoorten, trekvogels en wintergasten en vissen wordt de beoordeling 'redelijk' toegekend.

5.4 Criterium 4: Essentiële verbindingen

Ecologische verbindingzones hebben als doel om kerngebieden van de EHS met elkaar te verbinden en barrières als wegen of onnatuurlijke een onnatuurlijke omgeving (bebouwing, landbouwgrond) passeerbaar te maken voor flora en fauna. Rijk en provincie hebben hiertoe verschillende verbindingen aangewezen. (Provincie Utrecht 2007)

In de omgeving van het plangebied zijn geen door de provincie aangemerkte verbindingzones aanwezig (Provincie Utrecht 2002). Dit is te verklaren door de robuustheid van het gebied, waardoor al voldoende migratiemogelijkheden cq. verbindingen aanwezig zijn.

► Beoordeling 'Essentiële verbindingen'

Niet van toepassing.

6 Effectbeoordeling en eindconclusies

Tabel 1.

Samenvatting van de beoordeling van effecten van de havenuitbreiding op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS, zoals onderbouwd in Hoofdstuk 5 van deze rapportage.

Criteria	Beoordeling
1) Zones met bijzondere kwaliteit	
· Provinciale natuurwaardering	Matig tot redelijk
· Oude boskernen	nvt
· Biodiversiteitsgebieden	nvt
· Actuele en nagestreefde natuurdoeltypen	Geen verbetering mogelijk
· A-biotische omstandigheden	nvt
2) Aaneengeslotenheid en robuustheid	Beperkte aantasting
3) Bijzondere soorten	
· Flora	Matig
· Fauna	Redelijk
4) Essentiële verbindingen	nvt

6.1 Mogelijke effecten als gevolg van de uitbreiding van de haven

Onderstaand zijn de meest voorkomende storende factoren voor Natura 2000-gebieden weergegeven (Alterra 2005). Ook voor de EHS is deze benadering goed bruikbaar. Nagegaan is welke effecten bij de voorgenomen ingreep te verwachten zijn. Daarbij zijn de resultaten uit hoofdstuk 5 betrokken (zie ook tabel 1).

1. *Achteruitgang kwantiteit van habitatype en leefgebied*

“Verlies aan leefgebied is evident van invloed op planten- en diersoorten. Door afname van het beschikbare oppervlak neemt ook het aantal individuen van een soort af. Om duurzaam te kunnen voortbestaan moet elke soort uit een minimum aantal individuen bestaan; bij diersoorten wordt meestal van een minimum aantal paartjes (reproductieve eenheden) gesproken. Wanneer een populatie te klein wordt neemt de kans op uitsterven toe, zeker als deze populatie geen onderdeel uitmaakt van een samenhangend netwerk van leefgebieden”. (Alterra 2005)

De voorgenomen ontwikkeling heeft binnen de EHS een ruimtebeslag van bijna 0,5 hectare. Meer dan de helft hiervan bestaat uit open water (natuurdoeltype ‘multifunctionele grote wateren’), de rest is nat overjarig riet- en biezeland (zonder aanduiding van natuurdoeltype). De kwaliteit van deze gebieden is beperkt omdat er geen bijzondere vegetatietypen of soorten voorkomen. Dit is het gevolg van de bestaande sterke verstoring, het kleine oppervlak en het ontbreken van meer bijzondere a-biotische omstandigheden.

Een belangrijk deel van de havenuitbreiding vindt verder plaats op locaties die nu geen natuurwaarden hebben (bestrating, openbaar groen etc.) of die buiten de EHS zijn gelegen.

2. *Achteruitgang kwaliteit van habitatype en leefgebied: chemische factoren*

“De kwaliteit van het habitatype of leefgebied kan achteruitgaan wanneer er stoffen in het milieu terecht komen die een negatief effect hebben op de a-biotische randvoorwaarden. Deze groep van storende factoren kan over grote afstand werkzaam zijn. Effecten kunnen betrekking hebben op verzuring, vermesting, verzoeting, verzilting en verdroging”. (Alterra 2005)

Genoemde effecten zijn bij uitbreiding van de haven niet te verwachten.

3. Achteruitgang kwaliteit van habitatype en leefgebied: fysische factoren

“De kwaliteit van leefgebieden kan ook veranderen ten gevolge van fysische effecten, met name veranderingen in de beschikbaarheid van het water. Bij deze groep van storende factoren is kans op externe werking aanwezig. Effecten kunnen betrekking hebben op verdroging, vernatting, veranderende stroomsnelheid, verandering overstromingsfrequentie en verandering dynamiek substraat”. (Alterra 2005)

Genoemde effecten zijn bij uitbreiding van de haven niet te verwachten.

4. Achteruitgang kwaliteit leefgebied: versturende factoren

“Een activiteit kan een storende werking hebben op soorten. Dieren zijn, afhankelijk van de soort, in meerdere of mindere mate gevoelig voor verstoring. Verstoring kan een direct vluchtgedrag tot gevolg hebben, bijvoorbeeld tijdens het foerageren. Bij het veelvuldige optreden van verstoring kan dit nadelige effecten hebben voor de conditie van soorten, bijvoorbeeld doordat de voedselopname van verstoorde dieren of hun nakomelingen niet langer voldoende is. Daarnaast zijn ook meer structurele reacties mogelijk, waarbij soorten zich niet of in lagere dichtheden in een verstoord gebied vestigen. Verstoring kan optreden door geluid, licht, trillingen, verstoring door mensen en mechanische effecten”. (Alterra 2005)

Bij aanleg en gebruik van de uitbreiding van de haven kan verstoring door geluid, licht en mensen optreden.

In de tussenliggende zone tussen de geplande havenuitbreiding en bestaande EHS blijft veelal meer dan 50 meter rietland liggen. Aan de zuidoostzijde van het plangebied verdwijnt lokaal de gehele rietgordel ten gunste van een nieuwe botenopslag/ parkeerruimte. Op deze plek is verstoring van de EHS onvermijdelijk. In de volgende paragraaf (‘Compenserende en mitigerende maatregelen’) wordt stilgestaan bij maatregelen die effecten kunnen voorkomen, verzachten of maatregelen die nieuwe natuurwaarden kunnen opleveren.

5. Achteruitgang kwaliteit leefgebied: ruimtelijke factoren

“Omdat vrijwel alle diersoorten in ons land deel uitmaken van een netwerkpopulatie, is de ruimtelijke samenhang van alle leefgebieden binnen dit netwerk bepalend voor het duurzaam voorkomen van de populatie. De ruimtelijke samenhang van het netwerk kan afnemen door direct oppervlakteverlies of door versnippering of barrièrewerking. Maar ook het verlies aan draagkracht van een gebied als gevolg van chemische factoren en fysische factoren kan een achteruitgang van de ruimtelijke samenhang tot gevolg hebben”. (Alterra 2005)

Het Eemmeer is vooral waardevol voor pleisterende en foeragerende watervogels van open water. Factoren in de voedselketen die hier aan bijdragen zijn vis en waterplanten. Effecten op deze soortgroep beperken zich vooral tot verstoring door gebruik van de haven.

De absolute waarde van het rietland is beperkt, maar omdat buitendijkse oevermilieus langs de kuststrook van het randmeer ter hoogte van Bunschoten schaars zijn, kan hier toch wel enige waarde aan toegekend worden. Wel moet bedacht worden dat zowel vogels als vissen zeer mobiel zijn en makkelijk kunnen uitwijken.

6. Introductie of uitbreiding van gebiedsvreemde of genetische gemodificeerde soorten

“Verbreiding van planten en diersoorten wordt als een storende factor ervaren als zij op grond van de natuurlijke en/of oorspronkelijke verspreiding in een gebied niet voorkomen. Introductie van niet inheemse soorten door de mens kan bewust of onbewust plaatsvinden”. (Alterra 2005)

Introductie van gebiedsvreemde of genetisch gemodificeerde soorten is in voorliggende situatie niet aan de orde.

6.2 Compenserende en mitigerende maatregelen

De mogelijkheid is aanwezig om maatregelen te treffen die negatieve effecten op de natuurwaarden kunnen verminderen of voorkomen. Mogelijk is ook de aanleg van nieuwe natuur haalbaar.

Herbegrenzing van de EHS

De meest efficiënte wijze om de EHS ter plaatse te versterken is door simpelweg het buitendijkse gedeelte dat nu niet als EHS begrensd is - en na aanleg van de haven resteert - te bestemmen als natuur en door de provincie Utrecht te laten herbegrenzen onder de EHS. Met deze maatregel wordt ter plaatse ca. 2,0 hectare aan de EHS toegevoegd, tegenover 0,5 hectare EHS die door ruimtebeslag van de nieuwe haven verloren gaat. Van de 0,5 hectare EHS die verloren gaat bestaat 0,17 hectare uit moeras, de rest is open water.

Er is ook theoretische mogelijkheid het ontwerp zo aan te passen dat de gehele haven buiten de EHS blijft. Daartoe zou de botenopslag in een smallere strook langs de kuststrook meer naar het zuidoosten 'uitgerekt' moeten worden. Het gevolg is dan wel dat meer delen rietland opgeofferd zou moeten worden. Dit is ecologisch gezien minder wenselijk, dan de voorgestelde herbegrenzing.

Verminderen van verstoring

Het belangrijkste is verstoring van rietvogels tijdens het broedseizoen (1/2 maart eind juli) te voorkomen. Dit is ook de periode waarin visbroed aanwezig is.

Door een uitgekiend ontwerp van havenonderdelen die langs het riet komen te liggen is een uitstralende verstoring naar de aanliggende rietgordel en het achterliggende open water te beperken. Verstoring van watervogels reikt in de regel - afhankelijk van de vogelsoort - tot circa 300 meter (Krijgsveld *et al.* 2004). Een bufferende rietgordel (zie onder) kan uitstralende effecten richting het open water, veroorzaakt door bewegingsverstoring van zich verplaatsende mensen beperken.

Nieuwe natuur

De aanleg van nieuwe natuur, bij voorkeur in de vorm van riet- en biezenvelden, kan het verlies van het huidige areaal rietland compenseren. Door dit strategisch te positioneren op de plek waar havenonderdelen de huidige rietgordel onderbreken (botenopslag), wordt tevens een bufferzone gecreëerd waarmee verstoringseffecten naar de waterzijde worden beperkt. (zie kaart bijlage V). Een zone van circa 20 x 250 meter (0,5 hectare) is voldoende om de haven volledig af te schermen van het open water en zo uitstralende verstoringseffecten op (groepen) watervogels te verminderen (zie figuur 3).

Andere plekken waar nieuwe natuur te realiseren valt, zijn de delen die nu nog uit openbaar groen bestaan. Hier kan riet- of moerasontwikkeling gestimuleerd worden door het afgraven van de bovenlaag (zie gele markering kaart bijlage IV).

Na aanleg van deze nieuwe natuur dient deze rondom beschermd te worden met een rij paaltjes, zodat betreding en verstoring met boten wordt voorkomen.

6.3 Eindconclusie

Geconcludeerd wordt dat de voorgenomen ontwikkeling geen significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS tot gevolg hebben, indien de volgende maatregelen worden genomen:

- Herbegrenzing als EHS van het rietland dat na aanleg van de haven 'overblijft' en nu niet onder de EHS valt;
- Herinrichting als natuur van de onderdelen van het buitendijkse gebied die nu nog geen natuurfunctie hebben;
- Het toepassen van voorzieningen en inrichtingsmogelijkheden zoals aangegeven in hoofdstuk 3 van deze rapportage waarmee uitstralende verstoringseffecten naar het open water worden voorkomen of beperkt en het aanbrengen van een bufferende rietgordel ter hoogte van de parkeerplaats.

7 Geraadpleegde bronnen

- Arkel, H. van & M.M.W. Hoevenaars (red.) (2002). Utrechtse Natuurdoeltypen. Dienst Ruimte en Groen, Provincie Utrecht, Utrecht.
- Bal, D., H.M. Beije, M. Fellingier, R. Haveman, A.J.F.M. van Opstal & F.J. van Zadelhof (2001). Handboek Natuurdoeltypen. Expertisecentrum LNV, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Wageningen.
- Beenen, R., E. van den Dool & W. Timmers (2001). Werkdocument Soortenbeleid. Onderdeel Flora, Provincie Utrecht, Nieuwegein.
- Beenen, R. red. (1998). Werkdocument Soortenbeleid. Onderdeel Fauna, Provincie Utrecht, Nieuwegein.
- Broekmeyer, M.E.A. red. (2005). Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1375.
- Broekhuizen S. et al. (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- BVR (2005). Ontwikkelingsvisie Kuststrook Bunschoten Spakenburg. Mei 2005.
- Cranenbarg, J, H. Koops & M. Platteeuw (2002). Ecologische effecten van seizoensgebonden peilbeheer in het IJsselmeergebied. RIZA werkdocument 2002.055x. Rijksinstituut voor Integraal zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling RIZA. Lelystad.
- Eerden, M.R. van, M. Kolen, M. Plateeuw, S. van Rijn & R. Hoogenhuizen (2002). EU-Vogel- en Habitatrichtlijn in Ketelmeer en Vossemeer. Toetsing van de ontwikkelingsvisie Ketelmeergebied. RIZA-rapport 2001.048.
- Eerden, M.R. van, S.H.M. van Rijn & M. Roos (2005). Ecologie en Ruimte: gebruik door vogels en mensen in de SBZ's IJmeer, Markermeer en IJsselmeer. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, RWS-RIZA.
- Kapteyn K. (1995). Vleermuizen in het landschap; Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV/ Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Koffijberg, K., B. Voslamber & E. van Winden (1997). Ganzen en zwanen in Nederland. Overzicht van pleisterplaatsen in de periode 1985-94. SOVON Vogelonderzoek Nederland.
- Krijgsveld, K.L., S.M.J. van Lieshout, J. van der Winden & S. Dirksen (2004). Verstoring gevoeligheid van vogels. Literatuurstudie naar de reactie van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg bv (rapport 03-187) in opdracht van Vogelbescherming Nederland.
- Limpens, H. K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Molen, D. T. van der (2000). Natuurlijke levensgemeenschappen van de Nederlandse binnenwateren deel 9, Rijkswateren. Achtergronddocument bij het 'handboek Natuurdoeltypen in Nederland'. Rapport EC-LNV nr. AS-09. Wageningen 2000.
- Platteeuw, M. & J.H. Beekman (1994). Verstoring van watervogels door scheepvaart op Ketelmeer en IJsselmeer. Limosa 67: 27-33.
- Prinsen, H.A.M. et al. (2003). Risico's voor vogels op potentiële locaties voor windturbines in de provincie Zuid-Holland. Verslag van onderzoek in de winter 2002-2003. Bureau Waardenburg. Rapportnr. 03-016.

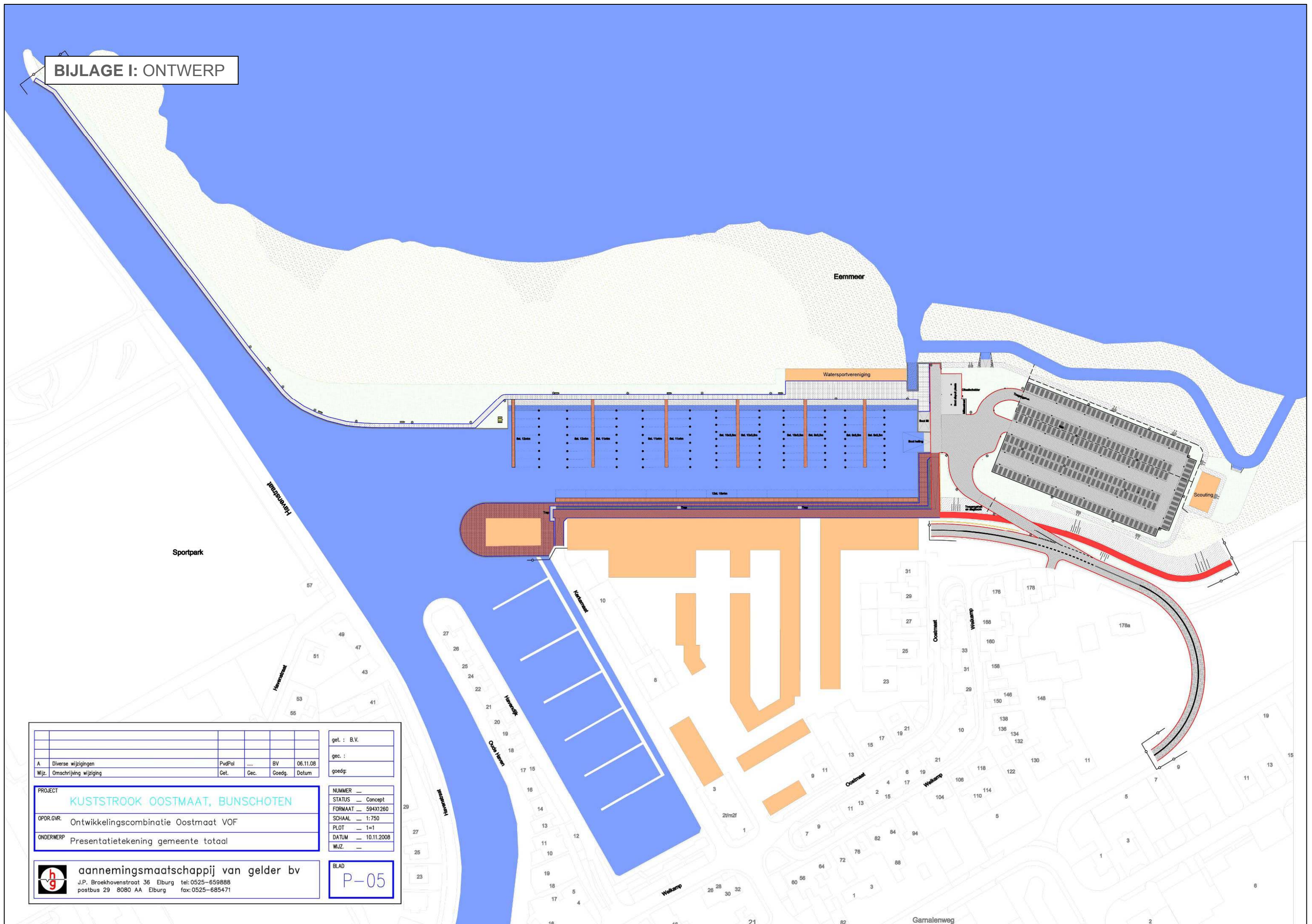
- Prinsen, H.A.M. (2006). Beoordeling van mogelijke knelpunten voor vogels van een windmolenpark in Wijde Wormer, Gemeente Wormerland. Habitattoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Bureau Waardenburg BV. Rapportnr. 06-112.
- Provincie Utrecht (2002). Natuurgebiedsplan Eemland.
- Provincie Utrecht (2006). Handleiding bestemmingsplannen 2006.
- Rijn, S. van, M.R. van Eerden & M. Roos (2005) Ecologische effecten van uitbreiding recreatievaart regio Muiden op watervogels. Rijkswaterstaat.
- Roomen, M.W.J. van, Boele A., van der Weide M.J.T., van Winden E.A.J. & Zoetebier D. (2000). Belangrijke vogelgebieden in Nederland 1993-1997. Actueel overzicht van Europese vogelwaarden in aangewezen en aan te wijzen speciale beschermingszones en andere vogelgebieden. SOVON-informatierapport 2000/01. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Roomen, M. van, E. van Winden, K. Koffijberg, B. Ens, F. Hustings, R. Kleefstra, J. Schoppers, C. van Turnhout, SOVON Ganzen en zwanenwerkgroep & L. Soldaat (2006). Watervogels in Nederland in 2004/2005. SOVON Monitoringsrapport 2006/02, RIZA rapport BM06.14 SOVON Vogelonderzoek Nederland. Beek-Ubbergen.
- Stam, S.M.E. & H. van Arkel (1994). Werkdocument ecologische verbindingzones provincie Utrecht. Provincie Utrecht, Utrecht.
- Tjeertes, M. (2007). Monitoring van waterplanten en perifyton in het IJsselmeergebied 2006. Randmeren. RDIJ-rapport 2006-8. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat.
- Vries, E. de (2006). Ecologische verkenning Kuststrook- Oost Bunschoten Spakenburg. Rapport 06-008. EcoGroen Advies, Zwolle.
- Vries, E. de & M. Wallink (2007). Ecologisch onderzoek Kuststrook- Oost fase 1, Bunschoten Spakenburg ; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet. Rapport 06-257B. EcoGroen Advies, Zwolle. Conceptrapport 6 november 2007.
- Vries, E. de (2008). Verstorings- en verslechteringstoets havenuitbreiding Bunschoten- Spakenburg; Procedure Natuurbeschermingswet 1998, artikel 19d. Rapport 06-257A. EcoGroen Advies, Zwolle. Conceptrapport 15 november 2007.
- Waterman, E.H., I. Tulp & J.F.B.M. Spits (2002). Verstoring van weidevogels. Effecten van treinverkeer onderzocht. Geluid, jaargang 25, nummer 5, december 2002.
- Woldendorp, H.E. (2006). Natuurbescherming en ruimtelijke ordening. Journaal Flora en fauna 3(6):151-158.

Websites:

- Bodemdata (www.bodemdata.nl)
- Natuurloket (www.natuurloket.nl)
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland. (www.ravon.nl)
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)

BIJLAGEN

BIJLAGE I: ONTWERP

A Diverse wijzigingen				PvdPol	BV	06.11.08
Wijz. Omschrijving wijziging				Get.	Gec.	Goedg.	Datum

PROJECT	KUSTSTROOK OOSTMAAT, BUNSCHOTEN
OPDR.GVR.	Ontwikkelingscombinatie Oostmaat VOF
ONDERWERP	Presentatietekening gemeente totaal

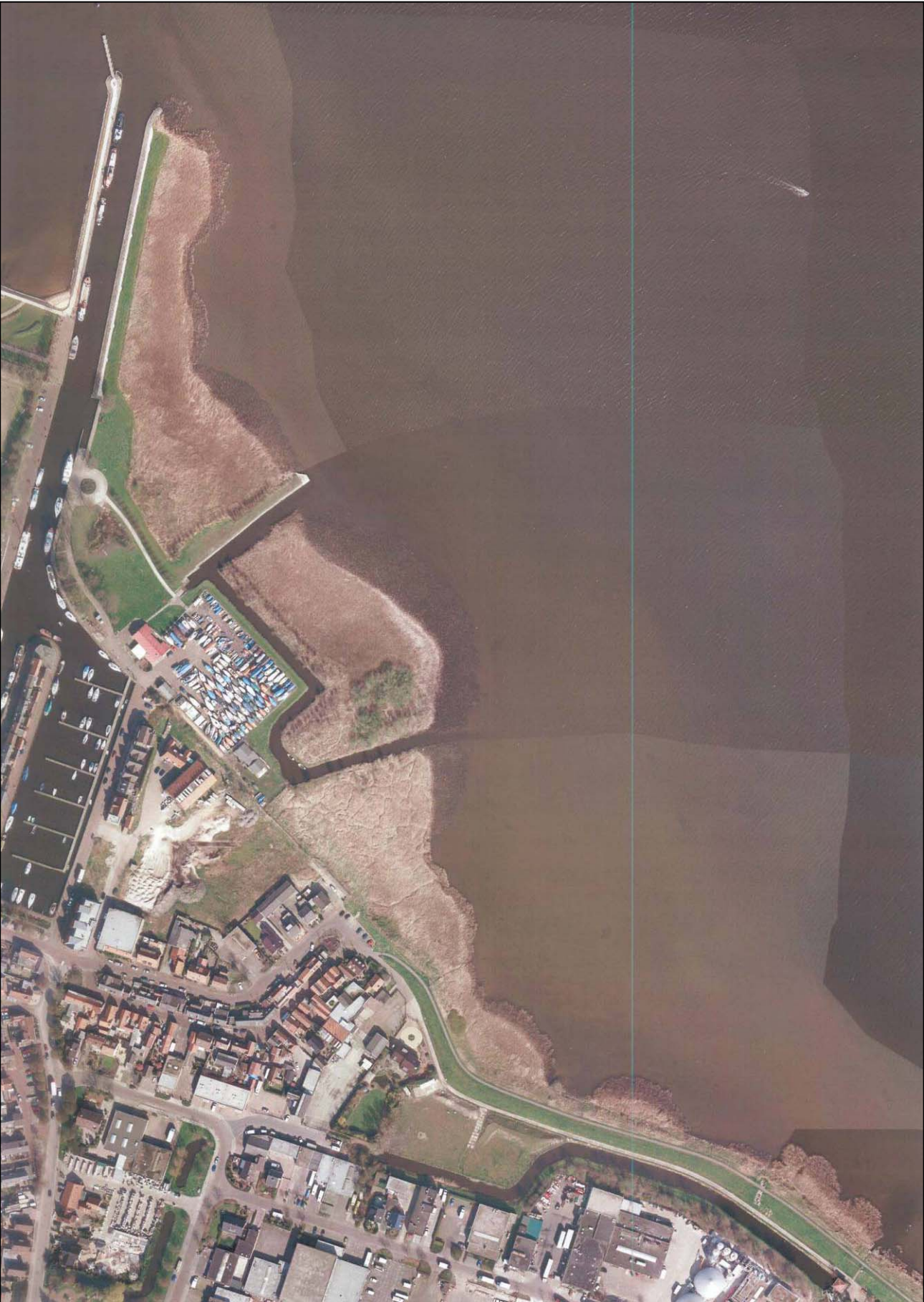
get. : B.V.
gec. :
goedg:

NUMMER	—
STATUS	— Concept
FORMAAT	— 594X1260
SCHAAL	— 1:750
PLOT	— 1=1
DATUM	— 10.11.2008
WIJZ.	—

BLAD	P-05
------	-------------

 aannemingsmaatschappij van gelder bv J.P. Broekhovenstraat 36 Elburg tel:0525-659888 postbus 29 8080 AA Elburg fax:0525-685471

BIJLAGE II: LUCHTFOTO

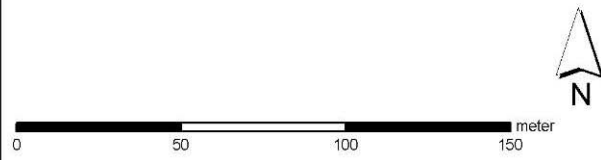
BIJLAGE III: BEGRENZING VAN DE EHS

Begrenzings

- EHS (bestaande natuur)
- Grens rietland en water
- Ontwerptekening
- Gedeelte ontwerp binnen EHS

Kuststrook Oost Bunschoten

Datum	16-11-2007
Status	Definitief
Auteur	Ing. P.M. van den Brandhof
Topografie	DLG/Topografische dienst Emmen

scogroen advies

BIJLAGE IV: NATUURCOMPENSATIE

Begrenzingsen

- nieuw rietland door bodemverhoging van bestaand open water
- nieuwe natuur door omvorming van openbaar groen etc.

Kuststrook Oost Bunschoten

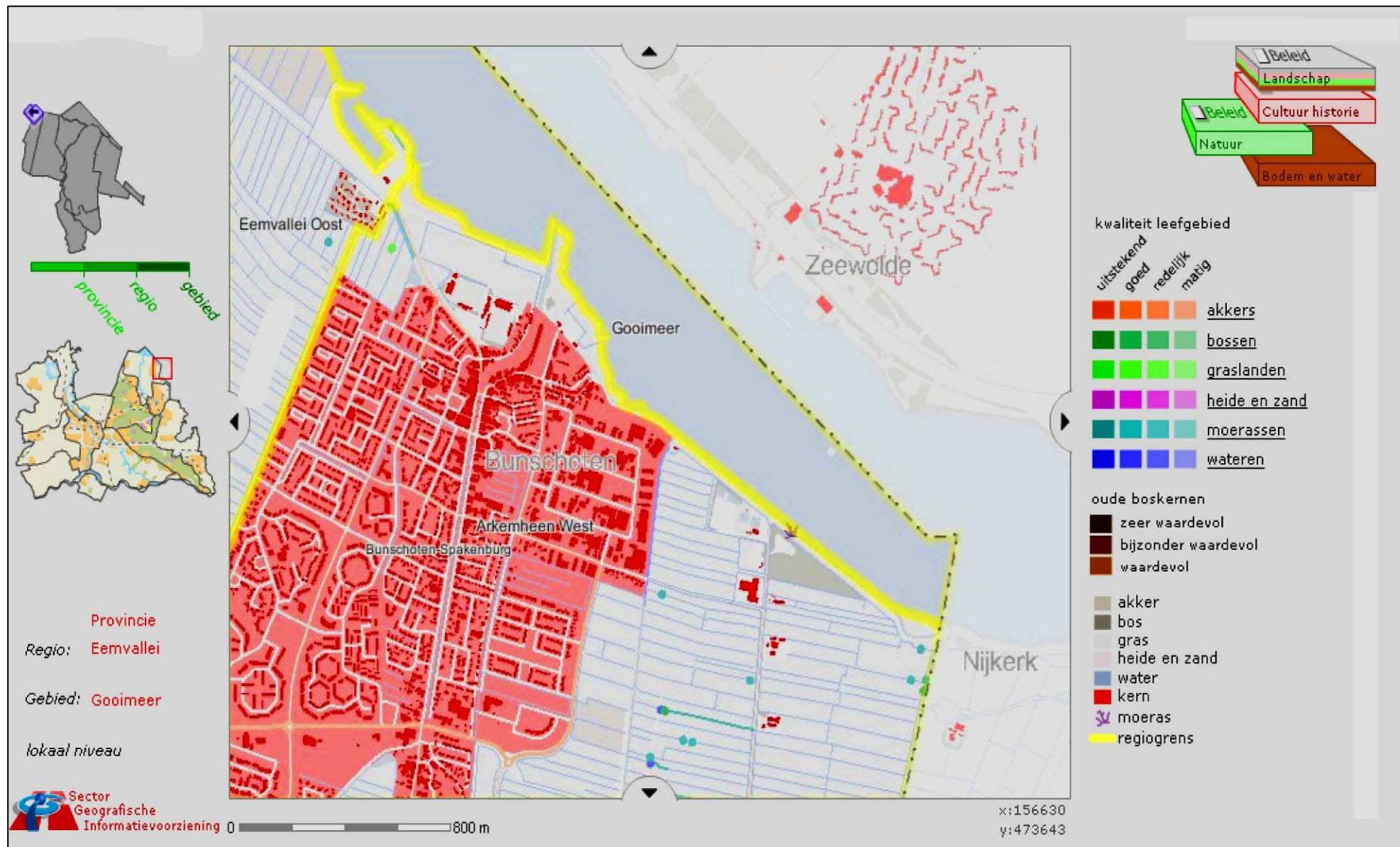
0 50 100 150 meter

Datum 16-11-2007
Status Definitief
Auteur Ing. P.M. van den Brandhof
Topografie DLG/Topografische dienst Emmen

ecogroen advies

BIJLAGE V: KWALITEIT LEEFGEBIEDEN

BIJLAGE VI: HANDLEIDING BESTEMMINGSPLANNEN 2006 – SERVICEDEEL, ONDERDEEL 'NATUUR'

4.5. Natuur

4.5.1 Robuuste ecologische verbindingzones (Ecologische Hoofdstructuur)

Robuuste verbindingen zijn (te ontwikkelen) forse stroken natuur (gemiddeld 1 km breed) die de grote natuurkernen in Nederland met elkaar verbinden. Robuuste verbindingen hebben, zolang zij nog niet netto zijn begreund, een planologische basisbescherming, zowel vanuit het Streekplan als op basis van de Nota Ruimte. Deze basisbescherming is gericht op het voorkomen van onomkeerbare ingrepen in en in de onmiddellijke nabijheid van de robuuste verbindingen, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Zodra netto-begrenzing heeft plaatsgevonden en een uitwerkingsplan tot aanpassing van de EHS is vastgesteld, geldt het beschermingsregime van de EHS ("nee, tenzij" principe).

De ligging van de robuuste verbindingen is globaal weergegeven op kaart 7.5.a van het Streekplan. De provincie heeft verkenningen gedaan naar de mogelijke locatie(s) voor robuuste verbindingen. De verbindingen moeten nog worden begreund in de natuurgebiedsplannen; dit zal gebeuren in de periode 2006-2007.

Van belang voor het bestemmingsplan is dat de ligging van de robuuste verbinding op kaart wordt aangegeven. Zolang de robuuste verbindingen niet zijn begreund zal dit een globale aanduiding zijn. De provincie heeft de door het rijk vastgestelde natuurdoelen overgenomen in de verkenningen (zie hieronder). Het is van belang om deze natuurdoelen over te nemen in het bestemmingsplan (bijvoorbeeld in de beschrijving in hoofdlijnen) zodat niet alleen de ruimte maar ook de kwaliteit voor ecologische verbindingzones wordt veiliggesteld.

Delen van robuuste verbindingen kunnen een dubbele bestemming krijgen. Zo is bij natte natuurdoelen vaak tevens sprake van een waterstaatkundige functie. Ook kan een robuuste verbinding gecombineerd worden met recreatieve functies, mits dit de (nog te ontwikkelen) kwaliteit van de robuuste verbindingen niet aantast.

Zie ook Streekplan § 7.5

Aanvullende informatie:

1. Handboek robuuste verbindingen (Ministerie van LNV, 2003)
2. Natuurgebiedsplannen (provincie Utrecht, te verwachten herzieningen 2006/2007)
3. Verkenningen Natte as, Veluwe-Heuvelrug en Nieuwe Hollandse Waterlinie (provincie Utrecht, 2002)

4.5.2 Groene contour en compensatiebeginsel

Inleiding

In het streekplan wordt in § 7.5 ingegaan op gebieden met een groene contour, waarbinnen het "nee, tenzij-beleid" geldt. In § 7.12 wordt ingegaan op het compensatiebeginsel. Deze twee paragrafen moeten in samenhang worden gelezen. Het compensatiebeginsel is immers een onderdeel van de "nee, tenzij-afweging": plannen, projecten en handelingen die wezenlijke kenmerken of waarden van een gebied met een groene contour significant aantasten, zijn slechts mogelijk indien sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven beschikbaar zijn. Het verloren gaan van de waarden dient dan echter te allen tijde door mitigerende maatregelen te worden verzacht en door inrichting van nieuwe natuur elders te worden gecompenseerd. Dit beleid is in overeenstemming met het rijksbeleid (Nota Ruimte).

Wel moet daarbij worden aangetekend dat in de streekplanparagraaf over het compensatiebeginsel een aantal gebieden die in de streekplanparagraaf over de groene contour nog niet waren genoemd, ook onder het "nee, tenzij-beleid" (en daarmee onder de werking van het compensatiebeginsel) zijn gebracht. Het betreft grootschalige openbare recreatiegebieden met in ieder geval 50.000 bezoekers per jaar en bosareaal als bedoeld in de Boswet.

Om verwarring te voorkomen worden het "nee, tenzij-beleid", met inbegrip van het compensatiebeginsel hier integraal toegelicht, ook voor de genoemde recreatie- en boswetgebieden.

Soortenbeleid

Het algemene provinciale beleid ten aanzien van de bescherming van natuur- en landschapswaarden is in de werkdocumenten Soortenbeleid Fauna en Flora, in het Plan van Aanpak Ecologische verbindingzones en in andere documenten nader uitgewerkt.

Bij plantoetsing is het van belang om steeds te toetsen op actueel aanwezige waarden, of deze nu binnen of buiten een groene contour voorkomen. Wel is het zo dat, indien waarden op basis van vrijwilligheid tot stand zijn gekomen, wij het niet passend vinden als dit zou leiden tot extra beperkingen voor het agrarisch gebruik. Dit laat onverlet dat wij via het stimuleren van agrarisch natuurbeheer en de provinciale subsidieregeling Kleine Landschapselementen dergelijke waarden wel in stand willen houden en waar mogelijk versterken. Het provinciaal natuurbeleid richt zich op karakteristieke Utrechtse biotopen en op soorten die bedreigd zijn, dan wel gebonden zijn aan karakteristieke Utrechtse biotopen. Hiervoor zijn, naast de landelijk vastgestelde Rode lijsten, voor de provinciaal bedreigde fauna en flora tevens Oranje lijsten opgesteld. De Rode en Oranje lijsten zijn bedoeld om soorten voor lokaal dan wel regionaal of nationaal uitsterven te behoeden.

Als binnen de grenzen van een bestemmingsplan soorten voorkomen die genoemd worden in de Europese Habitatrichtlijn, bijlage IV, moet aangegeven worden om welke soorten het gaat en dient het bestemmingsplan rekening te houden met strikte bescherming van deze soorten.

Als binnen de grenzen van een bestemmingsplan soorten voorkomen die genoemd worden in de Europese Habitatrichtlijn, bijlage II of die beschermd zijn via de Flora- en faunawet, dan moet aangegeven worden om welke soorten het gaat. De flora- en faunawet onderscheidt drie categorieën van soorten met ieder hun eigen beschermingsregime en criteria voor ontheffing. Aangegeven dient te worden om welke soorten het gaat en de gevolgen van de voorgenomen bestemming op het voorkomen van de beschermde dieren en planten moeten worden beschreven. Als na afweging van de daarbij in aanmerking komende belangen aantasting van een deel van het leefgebied onvermijdelijk blijkt, dan moet het bestemmingsplan waarborgen bevatten om deze aantasting tot het uiterste te beperken en - afhankelijk van de soorten - tevens te voorzien in compenserende maatregelen. Als ontheffing van de Flora- en faunawet nodig is, moet het bestemmingsplan aannemelijk maken dat redelijkerwijs te verwachten is dat die ontheffing verleend zal kunnen worden.

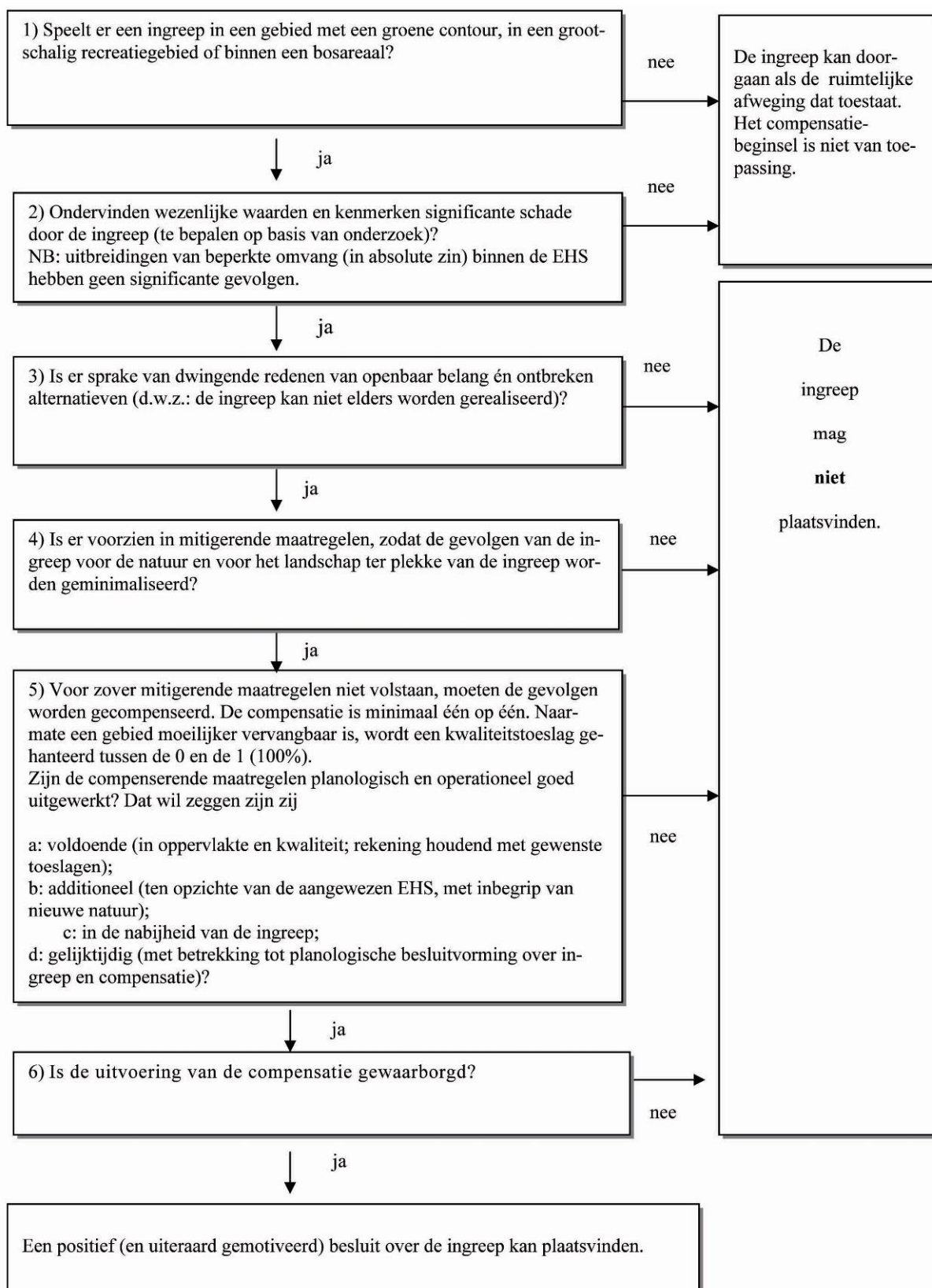
Als binnen de grenzen van een bestemmingsplan Rode lijstsoorten dan wel Oranje lijstsoorten voorkomen dan moeten deze aanwezige bedreigde natuurwaarden in beeld gebracht worden. Vanuit het provinciaal natuurbeleid wordt een bestemming voorgestaan die kansen biedt voor behoud en versterking van deze natuurwaarden. Voor de minst bedreigde categorieën "kwetsbaar", "gevoelig" en "in Utrecht potentieel bedreigd" geldt dit met name voor concentraties van deze soorten en niet voor incidenteel voorkomen. Voor de categorieën "op het punt van verdwijnen", "ernstig bedreigd" en "bedreigd" geldt ook bij incidenteel voorkomen dat de soort bescherming behoeft.

Ecologische verbindingzones zijn onderdeel van de EHS en daarvoor geldt dus de "nee, tenzij-benadering". Ecologische verbindingzones kunnen naast de natuurfunctie ook een andere functie hebben, bijvoorbeeld water of recreatie. In die situaties is een dubbelbestemming aanvaardbaar.

De provincie faciliteert bij het leveren van natuurinformatie. De provinciale RER-Ecodatabank bevat verspreidingsgegevens flora en fauna van de gehele provincie Utrecht. Deze zijn op aanvraag leverbaar. In 2006 publiceert de provincie op de website indicatiekaarten van het voorkomen van soorten van de Habitatrichtlijn, bijlage IV. Een hulpmiddel bij de beoordeling van actuele natuurwaarden is de Handreiking functietoekenning op basis van botanische waarden, kortweg "Handreiking BORO" genoemd (= Botanische waarden en ruimtelijke ordening).

Nee, tenzij-benadering en compensatie

Het nee, tenzij-beleid is een getrapte benadering. In bijgaand stappenplan is dit nader toegelicht. Projecten binnen gebieden met een groene contour en binnen genoemde recreatie en bosgebieden, dienen aan de hand van deze stappen te worden afgewogen. De basis voor deze stappenbenadering is uiteraard een goede beschrijving van de in het gebied voorkomende wezenlijke kenmerken en waarden in het bestemmingsplan (Beleidsregel 1). Zo veel mogelijk moet voorkomen worden dat de vraag naar de wezenlijke kenmerken van het gebied pas wordt gesteld op het moment dat een ingreep zich aandient (bij stap 2 uit het schema). Het streekplan geeft in § 7.5 en § 7.12 aan dat van een dergelijke beoordeling op projectniveau kan worden afgeweken, als een nee, tenzij-benadering op gebiedsniveau wordt gehanteerd, waarbij sprake moet zijn van een kwaliteitsimpuls, gezien op het niveau van het betreffende gebied, de zogenaamde saldobenadering. Deze saldobenadering geldt alleen voor de EHS. Bij de saldobenadering wordt een combinatie van projecten en handelingen in samenhang gezien, met het doel de kwaliteit en/of kwantiteit van de EHS op gebiedsniveau te verbeteren.

Ad 1)

De gebieden met een groene contour zijn vermeld in de kaartbijlage van het streekplan. Het aantal grootschalige openbare recreatie-inrichtingen is beperkt. Het gaat om gebieden met minimaal 50.000 bezoekers per jaar, zoals de Maarsseveense Plassen en het Henschotermeer.

De bosarealen zijn eveneens onder het nee, tenzij-beleid gebracht, omdat deze vaak een aanmerkelijke natuurwaarde vertegenwoordigen, ook als deze niet binnen de EHS (en dus de groene contour) zijn gelegen.

Ad 2)

Ingrepen zonder significante gevolgen binnen de groene contour zijn dus wel mogelijk. Daarbij moet vooral gedacht worden aan uitbreiding van reeds in het gebied aanwezige functies. In het streekplan is er bewust voor gekozen de EHS ruim te begrenzen en bestaande functies binnen het gebied niet te "exclaveren" (uitsluiten). Dat geldt met name ook voor de Heuvelrug. Het nee, tenzij-beleid betekent niet dat bestaande functies helemaal "op slot" gaan. Wel geldt voor functies binnen de EHS een strenger beoordelingsregime dan daarbuiten. Binnen de EHS staat immers het behoud en de ontwikkelingen van een samenhangend stelsel van natuur- en landschapswaarden voorop. Dat betekent ook dat naar de geschiedenis van de rode functies zal worden gekeken. Er moet rekening mee worden gehouden dat deze niet kunnen blijven groeien en bij elke bestemmingsplanherziening opnieuw uitbreidingsruimte krijgen. Op den duur zou er van de EHS dan te weinig overblijven.

Ook ingrepen buiten, maar wel in de nabijheid van de EHS, kunnen van invloed zijn op die EHS. Ook die ingrepen zullen daarom nader op hun gevolgen moeten worden onderzocht en beoordeeld.

Om te kunnen beoordelen of sprake is van significante aantasting, dient onderzoek plaats te vinden. Dat onderzoek kan alleen achterwege blijven als sprake is van "uitbreidingen van geringe omvang (in absolute zin)". Onder beperkte omvang wordt in zijn algemeenheid verstaan:

- woningen: vergrotingen tot 600 m², tenzij het gaat om bestaande kleine woningen met een specifieke geschiedenis (zoals bedoeld in paragraaf 4.4. van het Servicedeel van deze handleiding); groei tot 250 m² is altijd aanvaardbaar;
- vergroting van bijgebouwen bij woningen tot 50 m²;
- bedrijfsgebouwen: uitbreidingen tot 100 m² en niet meer dan 15%;
- instellingen: uitbreidingen van 150 m².
- parkeerterreinen: uitbreidingen van bestaande terreinen tot maximaal 150 m².

Deze beperkte uitbreidingen moeten wel zodanig zijn gesitueerd en vormgegeven dat de EHS geen schade wordt berokkend, dat wil zeggen: zo dicht mogelijk tegen bestaande bebouwing en binnen reeds als "verstoord" aan te merken terrein. Ook voor deze kleine uitbreidingen kan het daarom verstandig zijn vooroverleg met de provincie te voeren.

Indien het gaat om uitbreidingen van meer dan geringe omvang is locatiespecifiek onderzoek nodig, om zowel de actuele als de potentiële kenmerken en waarden van de locatie in beeld te brengen, binnen de context van de omgeving (functioneren van de EHS in breder verband). In het onderzoek moeten de gevolgen van de ingreep voor de volgende kenmerken en waarden aan de orde komen:

- De in het gebied voorkomende plant- en diersoorten (zie ook de tekst bij de eerste beleidsregel; onderzoek in het kader van flora- en faunawet);
- De bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteiten/-potenties;
- Geomorfologische en aardkundige waarden en processen;
- De waterhuishouding (grond- en oppervlaktewater (kwantitatief));
- De kenmerken van bodem, water, lucht (voor zover bepalend voor de waarden van het gebied) en de relatie-verrust, stilte, donkerte en openheid (afwezigheid van bebouwing);
- De landschapsstructuur en belevingswaarde.

NB: indien het gebied wel als EHS is begrensd, maar een agrarisch gebruik kent en een agrarische bestemming heeft (en houdt), dan hoeft alleen rekening gehouden te worden met de actuele natuurwaarden en niet met de potentiële. Dit betekent dat voortzetting of uitbreiding van het agrarische gebruik over het algemeen mogelijk is.

Voorbeelden van significante aantasting van waarden en kenmerken zijn:

- het aantasten van leefgebieden van bijzondere soorten;
- het doorbreken van aaneengesloten natuureenheden en de robuustheid van de EHS;
- het onderbreken van migratie- en fourageerroutes;
- het onderbreken van ecologische verbindingzones;
- het verstoren van de abiotische kenmerken, waardoor het realiseren van natuurdoelen wordt bemoeilijkt of onmogelijk gemaakt;
- een zodanige intensivering van activiteiten dat verstoring van rust en leefgemeenschappen plaatsvindt.

Daar waar (ook zonder onderzoek) bij voorbaat volstrekt evident is dat dergelijke vormen van aantasting zich voordoen, heeft het geen zin geld uit te geven aan onderzoeken. De ingreep zal dan niet kunnen plaatsvinden, tenzij sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen alternatieven zijn (zie onder ad 3 tot en met 6).

Om aantasting te voorkomen, is het op zijn minst noodzakelijk om beoogde ingrepen optimaal te situeren en de locatie optimaal in te richten. Het is zinvol om in een vroeg stadium van de planvorming hierover met de provincie overleg te voeren en zo mogelijk verschillende alternatieven op hun gevolgen te laten onderzoeken. Bij een optimale situering en inrichting kan gedacht worden aan:

- situering binnen de bestemmingsgrenzen van de functie waarvoor uitbreiding van bebouwing plaatsvindt ("inbreiding" of vervangen van bestaande gebouwen of bouwmogelijkheden);
- aansluiting bij bestaande bebouwing, op reeds verstoorde terreingedeelten.

Voorts kan bij het minimaliseren van aantasting gedacht worden aan:

- vermindering van de druk op de omgeving (betreden, parkeren, lawaai);
- realiseren van aanvullend groen binnen terreingrenzen ten behoeve van optimale inpassing in natuur en landschap.

Ad 3)

Criteria voor het antwoord op de vraag of een ingreep is ingegeven door een reden van groot openbaar belang, zijn moeilijk op voorhand te geven. Duidelijk is wel dat dit begrip nog zwaarder weegt, indien sprake is van aantasting van een gebied vallend onder de vogel- of habitatrichtlijn. In dat geval moet sprake zijn van een "dwingende" reden van openbaar belang. De vraag naar het openbaar belang moet altijd gezien worden in samenhang met de vraag naar mogelijke (reële) alternatieven: kan de ingreep niet elders worden gerealiseerd?

Ad 4)

Mitigerende maatregelen zijn bedoeld om de gevolgen van een ingreep voor natuur en landschap ter plekke van de ingreep te verzachten. Te denken valt aan (naast de onder ad 2 genoemde maatregelen om de beschikbare, reeds verstoorde ruimte efficiënt te benutten) aan de bouw van wildviaducten, plaatsing van geluidsschermen en verbeteren van de inrichting (ecologisch, landschappelijk) van en rond het voor de versturende functie gebruikte terrein. Indien deze maatregelen zeer effectief zijn, is het theoretisch mogelijk dat geen sprake meer is van significante gevolgen (zie stap 2). De winst aan natuur is dan groter dan het verlies door bijvoorbeeld uitbreiding van bebouwing. Het zal dan wel duidelijk moeten zijn dat die mitigerende maatregelen echt aanvullend zijn ten opzichte van maatregelen die reeds in de pijplijn zaten.

In de praktijk zullen in de meeste gevallen mitigerende maatregelen de aantasting niet kunnen wegnemen en is compensatie noodzakelijk.

Ad 5)

De aan compensatie gestelde eisen (en de uitzonderingen daarop) zijn in paragraaf 7.12 van het streekplan reeds uitgebreid toegelicht, met name ten aanzien van de aspecten

- b. additionaliteit (ten opzichte van bestaande EHS, inclusief nieuwe natuur);
- c. nabijheid (primair aansluitend bij te compenseren gebied, secundair in landelijk gebied 3 of 4, aansluitend bij de EHS) en
- d. gelijktijdigheid (van de planologische besluitvorming rond de ingreep enerzijds en de compensatie anderzijds; afwijking van dit beginsel is mogelijk indien realisatie van de compensatie binnen afzienbare termijn gewaarborgd is, zie ad 6).

Ten aanzien van de kwaliteit en kwantiteit van het compensatiegebied geeft het streekplan aan dat de compensatie minimaal gelijkwaardig moet zijn aan het verlies aan waarden en kenmerken. Oudere waarden van natuur- en bosgebieden zijn niet onmiddellijk vervangbaar door nieuwe. Gebieden die onderdeel uitmaken van grotere natuureenheden zijn niet onmiddellijk vervangbaar door meer geïsoleerde gebieden. Daarom dient in de meeste gevallen een extra toeslag boven op de fysieke compensatie (één op één) plaats te vinden. Voor compensatie van recreatiegebieden is compensatie één-op-één voldoende.

Bij compensatie van natuur en bos hanteren wij in principe de volgende toeslagen (Beleidsregel 3):

De hoogte van de kwaliteitstoelage in hectares is afhankelijk van de vervangbaarheid van het ecosys-teem. Met betrekking tot de vervangbaarheid kunnen 3 categorieën worden onderscheiden:

1. Snel vervangbare natuurkwaliteiten:
 - Natuurkwaliteiten die binnen 25 jaar zijn te vervangen;
 - Gebieden met natuurkwaliteiten die nog geen 25 jaar oud zijn.

Voor deze categorie geldt een toeslag van 0,3 van de fysieke compensatie, tenzij het nieuwe gebied aansluit op de Ecologische Hoofdstructuur. Dan geldt een toeslag van 0,1.
Voorbeelden: weidevogelgebieden, bossen jonger dan 25 jaar, aangelegd op voormalige landbouwgrond.

2. Natuurkwaliteiten: vervangbaar binnen 25 tot 100 jaar:

Voor deze categorie geldt een toeslag van 0,7 van de fysieke compensatie, tenzij het nieuwe gebied aansluit op de Ecologische Hoofdstructuur. Dan geldt een toeslag van 0,3.
Voorbeelden: laagveenmoerassen, stuifzanden, schraallanden en bos 25-100 jaar oud.

3. Moeilijk, respectievelijk niet vervangbare natuurkwaliteiten:

Dit zijn gebieden die meer dan 100 jaar vergen om te worden vervangen en natuurkwaliteiten waarvoor moeilijk andere locaties met de passende fysieke omstandigheden kunnen worden gevonden. Dit betreft de volgende gebieden met zeer oude bodems: schraalgraslanden, kalkgraslanden, bos > 100 jaar oud, hoogvenen, vennen, veenheiden, droge en natte heide, duinheide, bronbossen, beken en sluffers.
Het berekenen van de kwaliteitstoelage voor deze categorie is maatwerk en dient van geval tot geval bekeken te worden.

Indien het echt niet mogelijk blijkt om vervangende natuur, inclusief toeslag, van het zelfde type te realiseren, dan is het ook mogelijk om de compensatie te realiseren in de vorm van natuur die van een hogere rangorde is ("kwalitatieve compensatie"). Ook de natuurdoeltypen moeten bij de uitwerking worden betrokken. Het Plan Veiligstelling gebieden geeft voorbeelden van een dergelijke rangorde. Dergelijke kwalitatieve compensatie zal slechts in uitzonderingssituaties kunnen en mogen worden toegepast en is een kwestie van maatwerk.

Het streekplan geeft aan dat compensatie in beginsel in natura plaatsvindt en niet in geld. Compensatie in de vorm van geld is slechts aanvaardbaar, indien de initiatiefnemer van de ingreep aantoont dat niet kan worden vastgehouden aan het nabijheidsbeginsel en dat compensatie elders evenmin mogelijk is.

Ad 6)

Essentieel is dat de feitelijke realisering (inrichting en beheer) van de compensatie voldoende is zeker gesteld. Omdat inrichtings- en beheersmaatregelen via de publiekrechtelijke weg (bestemmingsplan of vrijstelling ex artikel 19 WRO) niet kunnen worden afgedwongen, is daarbij de inzet van privaatrechtelijke instrumenten onvermijdelijk.

Daarbij kan gedacht worden aan:

- a. een overeenkomst tussen de gemeente en de initiatiefnemer en zo nodig de toekomstige beheerder; in de overeenkomst kunnen afspraken worden gemaakt over de termijn van realisering, het (toekomstige) beheer en de wijze van financiering; zo nodig kunnen boetebedingen worden opgenomen;
- b. een door initiatiefnemer afgegeven bankgarantie; hierbij verklaart de initiatiefnemer eenzijdig over te gaan tot feitelijke (wijze van) compensatie. Bij niet of niet naar behoren plaatsvinden van de compensatie vervalt de bankgarantie dan bijvoorbeeld aan de gemeente. De hoogte van de garantie moet in verhouding staan tot de kosten van de compensatie.

Zie ook Streekplan § 7.5 en § 7.12

Nadere informatie:

1. Werkdocument Ecologische verbindingzones (1993)
2. Natuurgebiedsplannen (verschenen vanaf 2001, een aantal plannen is/wordt herzien)
3. Programma Ecologische verbindingzones
4. Werkdocument soortenbeleid, onderdeel fauna en onderdeel flora
5. www.provincie-utrecht.nl (kijk op Beleidsvelden/Natuur- en landschap)
6. Handreiking BORO 2005. Mail naar: natuurinfo@provincie-utrecht.nl.
7. RER-Ecodatabank. Voor gegevenslevering flora en fauna mail naar: natuurinfo@provincie-utrecht.nl
8. Handboek voor Natuurdoeltypen (Ministerie LNV).
9. Utrechtse Natuurdoeltypenkaart (2001) – Cd-rom

4.5.3. Ecologische waarden buiten de EHS

Ook voor de gebieden buiten de EHS geldt dat, wanneer op grond van de Flora- en faunawet beschermde soorten voorkomen en de bestemming daar wijzigt, het bestemmingsplan aannemelijk moet maken dat op voorhand redelijkerwijs te verwachten is dat een ontheffing zal worden verleend.

Als binnen de grenzen van het bestemmingplan Rode lijst- of Oranje lijstsoorten voorkomen, wordt voor die gebieden dezelfde benadering gevraagd als voor gebieden binnen de EHS.

Hulpmiddelen bij de beoordeling van actuele natuurwaarden zijn de provinciale RER-Ecodatabank, de kaarten met verspreiding van soorten van de Habitatrichtlijn, bijlage IV en de "Handreiking BORO", (zie ook bij § 4.5.2).

Als deze waarden buiten de EHS door natuurbeheer of op andere wijze binnen agrarisch grondgebruik op basis van vrijwilligheid tot stand zijn gekomen, vinden wij het niet passend als dit zou leiden tot extra beperkingen voor het agrarisch gebruik. Dit laat onverlet dat wij via het stimuleren van agrarisch natuurbeheer en de provinciale subsidieregeling Kleine Landschapselementen dergelijke waarden wel in stand willen houden en waar mogelijk versterken.

Zie ook Streekplan § 7.5 Natuur

Nadere informatie:

1. Werkdocument soortenbeleid, onderdeel fauna (1997) en onderdeel flora (2001)
2. RER-Ecodatabank. Voor gegevenslevering flora en fauna mail naar: natuurinfo@provincie-utrecht.nl
3. Handreiking BORO 2005. Mail naar: natuurinfo@provincie-utrecht.nl.
4. www.provincie-utrecht.nl (kijk op Beleidsvelden/Natuur- en landschap)

